

30610

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 24 వ తేది సోమవారము

268

సంపుటము. ౫

కాళియం నామ సంవత్సర మాఘ మాస బహుళ శనవతి.

సంచిక ౨౬౮

కుంతలైను తలనూనె.

సర్వజనులచే నేల వాడబడుచున్నది?

వివరము:-

1. కుంతలైను మిక్కిలి చక్క.
2. కలవెండుకలవ మెరుగును మెండుమెరుగు సాగును తెచ్చుటలో కుంతలైను సాటిలేదు.
3. కుంతలైను రాతిలోనిన ననోహర పరిమళము గల పువ్వులన్నియులన కలుగుకొట్టి కంటే శ్రమ కలుగును.

వివరము:-

4. మామూలు తలనూనె సీసాల కంటే కుంతలైను సీసా కి రెట్లు పెద్దది గాన తలనూనెల వ్యయము తగ్గును.
5. బట్టల - తలవెండుక లూడి పోవుట మున్నగువి కలిగినపుడు కుంతలైను అద్భుతముగ పనిచేయును.

మనోహర కోమల మృదుల పరిమళ మిలితము.

కుముద, గులాబి, కమల, మల్లి, వయలటు, బొకే.

Sweet, Lily, Lotus, Rose, Jasmin, Violet, Boquet.

కుంతలైను స్వచ్ఛమైన దనుటకు ఆధారము.

ఇండియాలోని దరి రసాయన శాస్త్రజ్ఞులలో శ్రేష్ఠులగు డాక్టరు ఎం. పి. సి. కే. కే. టి., పి. వి. ఇ. గారు పరీక్షించి యిచ్చిన ప్రశంసాపత్రము:

హెచ్. బోసుగారు నిర్దేశించిన కుంతలైను తలనూనె మందలి వస్తువులకు నేడు రసాయన శాస్త్రానుసారము పరీక్షించితిని. ఈ తైలము కేలము మూలీయములనల తయారై అత్యధికముగ మర్దిమొందింపబడినది. దీనియందు దానకములు, నువ్వులు, లోహము మున్నగు హానికరములగు పదార్థము లేనియును శేపు దీనియందు మేలగు ముగంధద్రవ్యముల చేర్చబడినది ఇది ప్రశంసనీయు తలనూనె యని నేను నిశ్చయించుచున్నాను.

For Prices terms of Sub-Agency to
K. N. V. Iyers & Co.,
110 & 111 Thambuchetty Street, MADRAS.

సబు ఏజన్సీ వరకులు మున్నగువాటిని కోవనార, మదరాసు, కంబుకెట్టి పేటలో మున్న మా సోమ ఏజంటులు

కే. ఎ. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీవారికి ప్రాతినిధ్యము

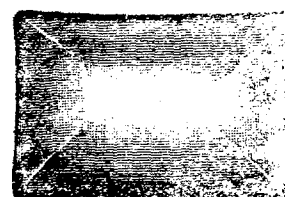
H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

అశ్వర్యములో నాశ్వర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

పిటియందును కొరతయొక్క వరచీలక తీసికేసి

కాగలసివలకు గాలిని నింపుకొని చివర మురుపటివలె దిగిం

చివర మురుపటివలె దిగిం
చివర మురుపటివలె దిగిం
చివర మురుపటివలె దిగిం

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రయాణికులకును మిగుల
ప్రయోజనకరమైనది ఒక సారిపరీక్షిం చి నాశ్వర్యమును పొందుదు.
తలదెండు 1-కి అణాను ౧-కి ౦, తివాళి ౧-కి ౧ అణాను.

(636) చిరునామా:- గోల్కొట్టే కి. పేరి,
నెం. 6, వెంకటేశమఠ్రివీధి, సామలకూరు పేట, మద్రాస్.

పాళ్ళపు వెంకటాచల పద్మితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

1. అక్షినికాసరము:- అక్షినికలకుల క్షేమ కోమలు

ఈ అక్షినికలకుల రసములన విశోధించి మున్నగు. ఒకే
యొక అక్షినికలకుల రసముల సీసా తయారై ముందే పేరి
క్షేమ సర్వోత్తమమైన సిద్ధాపథము వేరొంటి లేదని తామ
నంతోపముగ బల్కులకు. కనబరము, మావన వాల్లక
జ్వరములు, సన్ని పాతము మొదలగువి తప్పక పనిచేయును.
సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 అణాను. (694)

2. శ్రీనాథ తైలం:- క్షేమ గర్భవము, సంగుల జొప్పి

పోవుటకును మంచియందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 అణాను.

3. వైక్యాం రాసరం:- దీనిని నేనించినపుటింకియే

మూత్రమును కట్టుక (కలరా) వంటివేదీ, కీర వేదీ, అక్షి
వేదీలు చులుము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 అణాను.

4. బాలసుఖోదము:- చిద్దలకు పలకారీ; కియ్యని

మంగు. మందము, మలబద్ధము, అక్షి వేదీ, క్షేమము, కడు
పుష్టియందును. ఆకలిలేకుండుట మొదలగువి గుండుము
చిద్దల పుష్టిగలవారగును. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 అణాను.

5. లోహమయవారిక మూరియ్యము:- చిద్దలకు పలకారీ

మున్నగు వివిధవాటికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుండు
కారి. మందము, మడికము, దర్బ, అక్షి వేదీ, క్షేమము, కడు
వాటిం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం,
చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు వివిధ
ననేక రోగములను గుణముచేయును. (801)

260 మాత్రము గల సీసా 0-4-0

తివాళి కర్మతో 6-కి 1-8-0

" " 12-కి 2-14-0

" " 25-కి 5-5-0

ప్రతి బొంపముతో కూడ అం బొంపము తెనగున పంపబడును.

శ్రీ సీతా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

మలయ చందనము

(1251) మలయచందనము కొరతయొక్క వరచీలక తీసికేసి
మందు పువ్వులతో నున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పర్యవేక్షణ లేదు. పిడికారీ
మున్నగు కఠినవికీర్ణల కలదు. ఇచ్చ
మైన మా మలయచందనము ఎటువ
తెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధము
గలగోగమును మాడుపురులలో మున్నును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
గంధద్రవ్యపార్శవ. చామమండ్ర.

అమృతార్ణవ అనంతమృతము.
అమృతము లక్షణమును కలిగియున్నది. అమృతమును పాచిం
చుకొని కలిపించి యుష్ణరేఖనము చేసి తేలి కారి
యొక్క పోగుట్టును. మెదడును చల్లచేసి కఠినమునకు
విద్యుత్తు కలిగిండును. పిల్లలయొక్క, భేదము, తలనొప్పి,
మొదలగు వివిధ రుగ్మములను తప్పక నివారించును.
అర్ధజాన డబ్బీ 1-కి యు. 2-0-0.
పైమృతార్ణవ మోగోగంకర్ గోవింద్రి,
మదరాసు కోవనారము, 167, బ్రాహ్మణ ముఖము.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

10-2-1919 సం॥ ఆనకాపల్లి ఇంట "కాశీవిశ్వనాథ పుస్తకశాల" మునుపటి యొక పుస్తకాలయము కర్వ

ఫిబ్రవరి నెల 15వ తేదీ సాయంత్రము ఆత్మకూరు పుర మునిసిపల్ కమిషనరీ కార్యాలయమున

ఒక సభ:—బాపట్ల తాలూకా, వెదవెలుగుపాడులో శ్రీ విద్యానంద సర్వస్వ శ్రావణమునకు ముఖ్యము 11

మాదికొండలో నొక ధర్మపుస్తక భాండారము మాత్రముగ గడచిన ఒకవారములో పరిశీలించబడి

గోనూరులో 60 ఆంధ్రగ్రంథములతో నొక పుస్తకాలయ మేర్పడినది.

కాయవరంలో 1914 సం॥ముఖ్య స్థాపించబడి నేమాది

పిమ్మలపల్లి విందు:—బుచ్చిరెడ్డిపాలెం హాస్పిటల్ ఆస్పత్రుము సర్జన్ జి. క్రినివాసరావుగారి

ఒంగోలులో ప్రేమ:—మాపురంబుర, సుమారు రెండు వారములక్రింద ఈనగరు చీరాల గ్రామమునందు

ఈనెల 15-వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా శ్రీరామ గ్రామమున సాయంత్రము 8 గంటలకు పాఠశాల సమావేశమై

చిత్రూరి జిల్లా కలెక్టరు వారి టూరు ప్రోగ్రాము

ఫిబ్రవరి 27-వ తేదీ చిత్రూరునుండి రొంపిచెర్లా (పులి చెర్లామార్గము)

నోటీసు గుత్తి డి. ము. కోర్టులో అసలు నెం. 192 1918

అఖిలభారతీయ ఆయుర్వేద విద్యాపీఠపరీక్షలు (1045)

మామూలు స్థలములందు ముందు సంవత్సరపు సాంవత్సరిక పరీక్షలు 1919 సంవత్సరము

- 1. ఆయుర్వేద ఆచార్యపరీక్ష. 2. " విశారద " (ప్రత్యక్షతరములు సంస్కృతములో నుండవలెను.) 3. వైద్యపరీక్ష (విద్యార్థి దేశభాషలో నుండవలెను.)

సెక్రటరీ, ఆయుర్వేద మహామండలి, ఆయుర్వేదకళాశాల భవనము, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు నువాసన 126

ఆటో డిల్ బహార్. (విజయవాడ) కాబడినది. ఇక్కడ కాలపురుషి కనుపడునది, పాటిలేని బహిష్కరముగ నువాసనగలది.

అంతాచాలగారి, సారాచాలగారి, శేర్లూరిచాలగారి సిద్ధమైనది

1917-వ సంవత్సరములో శివశాయిత్యముల జరుపుట కొరకు తిరిగి గారి కలకత్తాను అవ్వనిది యుంటిమి. ఆసం
 వుమునకు నేను కార్యదర్శకముండి తిరిగి గారియొక్క యు
 వారి యనుచుల యొక్కము సమహాయములను నేనుజూచు
 యుంటిని. వారి వంతులవద్దకు నే నెప్పుడుగోయి యుంటిని.
 2. నాకు నేను భోజనము చేయుట ఆలస్యమయ్యెను. అప్పు
 దొక స్నేహితుడు వచ్చుకొని భోజనము జేయుచుని కోరిన.
 తిరిగి గారు భోజనముజేసిన పిమ్మట భోజనము జేసినదని నే
 నుంటిని తిరిగి గారి హుజునువిని మరునాడు నేను వారితో కలసి
 భోజనము జేయవలెనని చెప్పితి. మరునాడు మేయొక్క గది
 లోనే వేలవేరు పంపులలో భోజనములను జేసితిమి. మా స్నే
 హితులలో మొదట తిరిగి గారు "అయ్యో యావధిమన" మిగు
 లూనాలో భోజనమును చేయుదురా"మని అడిగెను. అప్పు
 డు తిరిగి గారు దుఃఖాప్తు జేయులో దృష్టిదోషములేదని
 నుడిచిరి. ఇందులకు కారణ మిదియే. పూర్వము మహారాష్ట్ర
 ప్ర రాజులు బ్రాహ్మణేశ్వరులు. వారి మంత్రులు బ్రాహ్మణు
 లు. మంత్రులు భోజనములు చేయుచున్న సమయమున రాజు
 లు వచ్చినయెడల వారికి నానాదళం నుడువుట భావ్యము
 కాదు. అందువల్ల నే దృష్టి దోషము పోయెను. ఒక పిమ్మ
 వద్ద నొక పండుమును నే నానాదుకుడుగ నుండితి. ఒక
 పర్యాయము సుగ్రామమునకు వెదవినపుడు పిమ్మగారు సుదా
 రముకు ప్రక్కనే పంచును నే నానాదుకుని గుడారము వేయ
 బడితి. ఒక బ్రాహ్మణుడు వచ్చికి ఆగుడారము నద్దరించుచి
 తిసివే జవలెనని అభిప్రాయించెను. నే నానాదుకుకు తన సేవతో
 సహిత చుచ్చుచుండి పోవుటకు సిద్ధముగ నున్నాడని పిమ్మకు
 తెలిసినపిమ్మట, పిమ్మ నే నానాదుకుని మండిమాటలాడి
 అతనికి తనని గౌరవమును జూపెను. అట్లు చేయుచుండల మహా
 రాష్ట్రుల జాతీయాన్నకృతుల ముక్కముక్కలును పోయి
 యుండును. మహా జాతీయజీవితము ప్రబలముగ నుండిన
 యెడల మనకెట్టి వివాదముండకపోవును. మనకు మరెవలనా
 భారముండి, మన యుద్ధరక్షణకు కీటకాట్టి మన్నదని
 మనకు గ్రహించియుండల మనలో కెట్టి వివాదముండదు.
 ఇంగ్లండులో కూడ కార్మికులకును, పెట్టుబడిదార్లకును కొంత
 కాలము క్రిందట భయంకరమగు వివాదముండెను. కాని
 విజేతపు క్రైస్తవులతో పోరాడవలసిన వచ్చినపుడు ఆ
 వివాదములు లంతమయ్యెను. మనకును విదేశభాషాభివృద్ధి
 మనకును వివాదములు కలవు కాంతిగ. కావుననే మనము
 ఒకరితో మొదట వివాదముజేయుకొనవచ్చును. కాని ఇప్పటివరకు
 పోరాడవలసిన వచ్చినపుడు మన వివాదల నావలకు ప్రోసేవనీ
 గౌరవమువారును మనమును స్నేహముతో వర్తించలేదా?
 నాజప్రతినిధిగారు మనదేశమునకు సమీపమున యుద్ధరక్షణము
 కలుగు నేమోమని భయపడజొచ్చిరి. అట్టిసిద్ధియే నిజముగనం
 దినింది, మనదేశమునకు ప్రమాదము గాదున్నయెడల అట్లుదో
 వమనను, దృష్టిదోషమును మనము పొందితి యుండునా? నను
 తే మనముగొనకు, మనకు సాంఘిక నిరోధములను తిసివేయి
 డుండుము. మనకు బాధ్యతాయంత్రప్రభుత్వము లభించిన మొదటి
 బ్రాహ్మణేశ్వరులకును వ్యవహారబాధ్యతలు గలవగును. అట్టిబా
 ధ్యతలను సంపాదించుట కిదియే బ్రాహ్మణేశ్వరులకు మండితర
 ణము బ్రాహ్మణులంతకున్నవలెననియు, బ్రాహ్మణేశ్వరులు ఆ
 ధిక సంఖ్యాకులను ఆయియున్నారు. బాధ్యతాయుక్త ప్రభుత్వ
 ములభించినచో బ్రాహ్మణేశ్వరులే అధికారముల బడచగలరు.
 ఎవరో ఒక బ్రాహ్మణుడు గొప్ప మహాత్మా యిగా నున్నది
 మార్తెన బ్రాహ్మణులది యంతయు బాధ్యతను పొంద

జాలరు. నీ కౌశలకావ్యమునకు గొప్ప యుక్త్యాలు లో నుండుటల్ల బ్రాహ్మణేంద్రసంఘముయొక్క పేదనీతి సోమ వా? మనకు యుక్త్యాలు లోరకు వివాదము పెంచు కొనుండునది జాన్మముకొ విషయమైన తగాదానా తీర్పుకొనుటకు లోలికదన వెల్లెన పిల్లలకు జరిగిన చర్యయే మనకు జరుగున నుమకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించునో సాంఘికవాదములన్నియు అంతరించినాత్రుం ఇందు కొరకే అందరును పాలుబడవలె. లేనియెడల మనకు బాగు పడజాలదు.

బహుమానము

ఈ న్యాయసాంకరము ఎన్. యు. స్వామి శ్రేష్ఠి గారు పాల్ గారికి కొంత ద్రవ్యమును సందీక్షించి బహుమాన మిచ్చిరి. ఈ ద్రవ్యము ఏదేద్రవయ్యుగల బాలికచే నుంక బడెనని తెలియజేసిరి.

అంగీకారము

పాల్ గారు కృతజ్ఞతతో బహుమానము సందీక్షించు నట్లునెఱి:—లోకమాత పేరున నాకీ ద్రవ్య మొక బహు మన్నది. లోకమాత పేరున నాద్రవ్యము కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ సంగీకరించుచున్నాను. దీనిని లోకమాత పుత్రులనేక కొరకే చెప్పించెదను.

పిమ్మట మండేమారె ధన్యులతోడను కరతాళ ధన్యుల తోడను సభ ముగిసెను.

III

రౌలట్ చట్టములు.

బహిరంగ సభ.

నిన్నటి సాయంత్రము (వెనిదెప్పికాలేక కెయరుగ నున్న నుడుద్రుతిరమున ఒక సభ జరిగెను. నుమార యున్నదివల (తేజుకును వచ్చిరి. టి. వి. వెంకటాచార్యులుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి.

అధ్యక్షులు.

కాలెట్ చట్టముల తాత్పర్యము లైనను ప్రజల అంగీకరింప జాలరనియు, నిదరకే అనేకకఠినకాసములచే ప్రజలు బాధితులగుచున్నారనియు, కొన్ని కాసములనల్ల ప్రజలు రగిన విచారణలేయే తీసింపబడుచున్నారనియు ఇట్టి కాసముల వ్యర్థమగునట్లు చేసినందు మనకు దొరతనము వారికి తెలియజేయవలెననియు, 150 సం వత్సరములనుండి బ్రిటిషువారు మనలను పరిపాలించుచున్నను, అరాజకము లన్నింటి ఆతప్పు ముడి కాదు, దొరతనము వారిదేయియు; స్వరాజ్యమునొసటి అరాజకములు జరుగజాలవు; కఠినకాసన ప్రయోగ మేదేకము లోను జరుగును గాంచలేదు; ఇచ్చట కూడ జరుగును గాంచజాలదనియు నుడిచిరి.

వే. రామబాను మంతులుగారు

ఎట్టిసమయమైనను యాచటముల సంగీకారముగ జేయ జాలవు గనుక, సామ్రాజ్యకాసనసభాసభ్యులు ప్రత్యేక సంఘములైన సభ్యత్వము సంగీకరించుట కొడబడుట లోచనమగుచు యీసభవారు వెల్లడించుచున్నారనియు; ఈ చట్టముల ఆంధ్ర భాగములందు చర్చకు వచ్చినపుడు ఆనధికారభారతీయ సభ్యులందరును చట్టములను వ్యభిచారి అక్షేపించి సంఘముగ సభకు పదలి వెట్టి వైకిరచ్చి యీ కాసముల బాధిత అధికారవర్గసభ్యులపైవే మోపి, తా మెట్టిబాధ్యతను అంగీకరింపకూడదనియు, ఈ రెండు తీర్మానములను మీరపాదించుచు ఈ సభ్యులు మన ప్రతినిధులు గావున మనకు ప్రాయముల ననుసరించియే ప్రవర్తించవలెననియు అట్లుచేయుచుండెదల వారు నిజముగ మన ప్రతినిధులు కాదనియు నుడిచిరి.

టి. ఎమ్. కృష్ణస్వామయ్యగారు.

తీర్మానమున బలపరచుచు మనకుధికారముల కొరకు మనకు పట్టుదలతో పోరాడవలెననియు, చేరములు జేయుట కల్ల కార్యములేదనియు, మన ప్రతినిధులు ప్రజలకోర్కెల ప్రకారము జరుపవలెననియు నుడిచిరి.

తీర్మానము కరతాళధన్యులతో సంగీకరింపబడెను.

పిల్లవాడు.—అమ్మా, నేను వెద్దవాడి నయినాక నాకో కన్ను పోతుందా యేమిటి?

తల్లి.—పోతుందని ఎవరన్నారు?

పి.—పోతుందని కాదుగాని, నువ్వు వెద్దవాడియితే నన్నుక కంటికో చూస్తావా అని అమ్మయ్య అడిగింది.

సత్య మూర్తి గారు.

హిందూజాత ప్రజలందరను నియంతులై యున్నను, ఇండియా దొరతనమునా నీ చట్టములను అమలుకొనికే దెచ్చుట కొరకు పట్టుదలగా యుండుట లోచనమగుచును; ఈ చట్టముల నమలుకొనికే, బెట్టుటనల్ల జేకేమతము తీవ్రస్వభావమును పూర్వము నట్లును, చట్టములకు మన్నించవట్లును చేయుననియు; ఈ చట్టములను ఇండియా దొరతనమువారు అమలు లో బెట్టుచున్నచో శ్రీ చక్రవర్తి వారి దొరతనము వీనిని రద్దుపరచరలెననియు సృష్టి కరించుచు, పార్లమెంటువారికి బంతుటకు కాలెట్ చట్టములను ప్రతిఘట సంఘమువారు ఒక మహాజను కలహముజేసి అందరి సూతకములను గైకొనవలెననియు ఒక తీర్మానమును సత్యమూర్తి గారు పాదించుచు ఇట్లునెఱి: వివాదములయొక భారతీయు లందరును యీ చట్టములను ప్రతిఘటముగ నున్నారని దొరతనపు సభ్యులకు లాంఛనముగాక ఒప్పుకొనియున్నాను. అట్టిసమయమున ఈ చట్టములను ప్రజేబెట్టుట నిరంకుశస్వభావమును సూచించుచున్నది. ఇట్టి కఠినకాసములను ప్రజేబెట్టుటలని ఘోషించుటకు దొరతనమువారే బాధ్యులగుదురని మనకు హెచ్చరింపవలెను. మనకు జేయు అంశోకములలోకల సెదమని కొందరు మిత్రవాదులుగూడ నాతో భావించుచున్నారు. అధికారవర్గమువారుజేయుచున్న ఈ అన్యాయపు చట్టముల సాదిత్యము మనచక్రవర్తిగారి వైభవ మున్నది. కాబట్టి మనము రాజభక్తిగలవారము కాబట్టి ఈచట్టముల నమలుకొనికే బెట్టుదగిన మనకు దొరతనమువారిని మడలింపవలసి యున్నది.

టి. ఆదినారాయణశ్రేష్ఠి గారు తీర్మానమును బలపరచిరి. ఎమ్. కే. ఆచార్యుగారు కూడ బలపరచిన పిమ్మట తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

చిదంబరం పిళ్లె గారు

ఈచట్టములకు ప్రతిఘటముగ అంశోకమును జరుపుటకు కాలసినధనమును గూర్చుటకు సహాయముజేయవలెనని హెచ్చరించుచు ఒక తీర్మానమును మీరపాదించుచు తమిళ భాషలో మాట్లాడిరి.

పి. రంగస్వామయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

బిషిన్ చంద్ర పాల్ గారు

ఇట్లునుడిచిరి:—ఈచట్టములకు నల్లచట్టముని కొందరు పేరు వెట్టినందుకు నేను విచారించుచున్నాను. నేను నల్ల చాటికి చెందియున్నాను. కాబట్టి నా గొరతమును ఇట్టి పేరు చెరుచుచున్నది. శ్రీకృష్ణుడు, జగన్మోక్షుడు కాలియు నల్ల రంగు గలవారలే; కాబట్టి వీనిని నల్లచట్టములను నేనుప్రశంస జాలను. ఇవి తెల్లచట్టములే. నల్లచాటివారు వీటిని జేయలేదు నల్లవాని కాపాడుటకు చేయబడినదికావు, తెల్లవారికాపాడుటకు చేయబడినది. ఇవి ఎల్లచట్టములు. ఎరువు ఉండ్రేక మునకును అసాంకారమునకును చిన్నము.

కాలెటు నిజేదికలలో నాపేరున్నది. అందుకు నేను సిగ్గును జెందవలసరములేదు. ఆందుకల్ల నేను గొరవించబడుచున్నానని నా నమ్మకము. నిజేదికను, దానిని తయారు జేసినవానిని కొంతకాలమునకు ప్రపంచము మరచిపోవచ్చును కాని నిజేదికలో పేర్కొనబడినవారు మాత్రము మరచుటకు రారు. (కరతాళధన్యులు) నేనుజేసిన దానికిగాని, చెప్పిన దానికిగాని, వ్రాసినదానికిగాని నేను సిగ్గుపడవలసిన యగత్యములేదు. నేను చెప్పినవాటినిగాని వ్రాసినవాటినిగాని నే నెన్నుచును రద్దుజేసుకొన నిశ్చయించలేదు. నాకేక్కిలింది నూతనోద్యమమును పురికొల్పుటకు నేను సహాయమును జేసి నందుకు నేను సంతోషించుచున్నాను. కఠిన్ గారు కాలెట్ చట్టములను గూర్చి తీర్మానమును సామ్రాజ్యకాసన సభలో ప్రజేబెట్టివుడు, నాకు దురుద్దేశముగలకనిచెప్పబడెనది మా లానటి గారొప్పుకొనినందుకు నేను మండనముజేయుచున్నాను. కాని కాలెట్ సంఘమువారు నన్నొకసాక్షిగా నెన్నుకొనక పోవుటకు కారణమేమి? ఈ సంఘముకాదు శ్రీ రాస కృష్ణ పరమహంసయొక్కయు, శ్రీవివేకానందస్వామియొక్కయు: డేర్బనకూడా తమ నిజేదికలో వ్రాసిరి. (సిగ్గుసిగ్గు అనుకేళలు) సిగ్గుకాదు. వారిపేర్లను వ్రాముటకల్ల కాలెట్ నిజేదిక పవిత్ర మయ్యెను. ఇట్టివారినే మీర పేర్కొనిరి గాని వారి సాల్ డిల్లూముజేట్టిటు వారి యుక్తరపు ప్రకారము కత్తితో బెడలించి చెడగొట్టుబడిన వారి సాల్ సమాజేతముగూర్చి మీర వ్రాసియుండలేదు. (సిగ్గు, సిగ్గు) ఇట్టి అన్యాయముగ భూసములను జరుగనిచ్చిన యెడల దొరతనమువారిని జేకేమతము మిక్కిలి కేసుపాటిల్లక తప్పదని

గోఖలేగా రప్పను దొరతనమువారి హెచ్చరించి. ఇట్టి న్యాయసత్యములను అంశోకమును అపిజేయబూనినో బహిరంగ అంశోకము సోయి, రహస్యపు కృత్యములకు పురికొల్పినది గోఖలేగారనిరి. నేనును అట్లే అనేకసారులు చెప్పి యున్నాను. దొరతనమువారికి చెప్పుచున్నది. కాని విసబడవు. కన్నులున్నది. కాని కనుపింపవు. లోమిల్లాలో జరిగిన అల్లరులను గూర్చి కాలెట్ నిజేదికలో వ్రాయబడలేదు. ఈ చట్టములలో మూడవములు మనకుద్దేశమగుచుండాలి దురాగతములను గానించిరి. ప్రాణమునకు, ఆస్తికి, శ్రీలయానమునకును భంగము గానింపబడెను. ప్రజలు రక్షింపవలసి మేజిస్ట్రేటును కొరగా “వివిక్చంద్రపాలవద్దకు వెళ్లును” అనిపె. దీనివిషయమైనను కాలెట్ నిజేదికలో వ్రాయబడలేదు. కాని అప్రజలు వివిక్చంద్రపాలవద్దకు రాలేదు. వారు బరేంద్ర మహారాజువద్దకే వెల్లిరి ఇట్టి నిరీతి కలిగించి యిట్టి విప్లవ కారకులకు తానిచ్చుటకు కారణము దొరతనము వారు సానుభూతితోను నాక చక్రము లోను ప్రవర్తించక పోవుటే ఇందుకు దొరతనమువారే బాధ్యులు. పిమ్మట జనార్దన్ గారు ఇట్టి ముదగలలే జరిగెను. ఈక్కిరానంద చంద్రరాము అను ప్రముఖ యెద్ద దొరతనమువారికి మిగుల విశ్వాసముండెను. వీరిలో ననేకసారులు దొరతనమువారు సలహాలను జేయుచుండిరి. ఈయన మిగుల రాజభక్తి కలవాడు. అట్టి చంద్రరాము “ఎలకలవలె మేము చచ్చిపోజాలము” అని మురవెట్టెను. బెంగాలి పత్రిక యొక్క పాత ప్రతులను నాదింపవలె సీసంగకులన్నియు తెలియగలవు.

చెన్నపురి లోకభానిలో విప్లవములకు నేనే కారకుడనట. నేను తిరువల్లూరి వెల్లి యుండలేదు. కాని నాభాయాకు మచ్చుటకు వెట్టెను; అందుకల్ల నచ్చట విప్లవములు సంభవించెనట. అచ్చట స్థాపితమైన స్వజేక నానికాసంఘమునకును పాశ్చాత్యుల నానికా సంఘమునకును జరిగిన పోటీలనల్ల నే ఇట్టి విప్లవములుజరిగెను. చిదంబరము పిళ్లెగారు తీసింపబడుటకు పాశ్చాత్య సంఘముయొక్క అధ్యక్షమైన పోటీయే కారణము. ఈ పోటీకి వ్రాసినవారు గొప్పలా యుడు, గొప్పజడ్డీలును, కానివారు తమ బుద్ధిని బాగుగ వినియోగించి నట్లు దొచుదు. అవరాధ రహస్య పోషక కాఖోద్యోగు లేమిచెప్పిన దానినే జేవకాత్యయగ మీరమిర్చి. (సిగ్గు, సిగ్గు) అట్టివాక్యములే నన్నెలు దిన్నెలు చెక్కుబడి యినిజేదికలో నమర్చబడియున్నవి. ఈ పోషకగూర్చి యెడించుట కొంత కాలమునకును అపరతెలిగ కపర్తగాన కాసన సభలో తీర్మానము నుపపాదించినపుడు కొందరు సభ్యులు అట్టి తీర్మానము సమయోచితముగ లేదనిరి. రాజప్రతినిధిగారి అభిమానము నకు పాత్రులయిన యీ నా మొక సభ్యుడుకూడ సి. వి. డి. యు ద్యోగుల వలె బాధించుచు నున్నాను!! వీరందరునుతమ ప్రతిఘటతకు పట్టుదలతో మామియుండి యెడల సీచట్టములను దొరతనమువారు వడలివెట్టియే యుండురు.

విప్లవోద్యమము లేదని నేననను. ఉన్నదానిని లేదనుట కల్ల ప్రయోజనము లేదు. ఇట్టి యుద్ధములు కల్ల మనకా తీయతమ ప్రయోజనము లేదు. విప్లవోద్యమముకల్ల కఠినకాసములు చెరుగును; కఠినకాసముల కల్ల విప్లవోద్యమము వృద్ధిబొందును. ఇందుకల్ల దొరతనము వారికి ఉండ్రేకమును ప్రజలకు వెట్టియు జూగురు. అందుకల్ల జాతీయోద్యమమునకు చేటుమును. “దొరతనమువారు మా ఆశములనువట్ల సాకభూతిని జూపుటలేదు; కాబట్టి మేము జేయవలసినకార్య మేమి” అని నన్ను నేకులు చిన్నలు, పెద్దలు అడిగియున్నారు. ఇట్టి అశాధికమే విప్లవకామలకు కలిగించుచున్నది. విప్లవోద్యమము కలదనియు, దానిని తొలగించవలయుననియు నేనును దొరతనమువారు యభిప్రాయముతో నేకీభవించుచున్నాను. కాని విప్లవోద్యమము అంత మొందించుట ఎట్లు? ఇట్టి యుద్ధములు నల్ల మనకు స్వాతంత్ర్యము రాజాలము. ఇందుకల్ల కఠిన కాసన ప్రయోగము వృద్ధిగాంచును. అందుకల్ల అమానుషము నిర్దోషము బాధలను లోనవుచును, కాబట్టి నిర్దోషమును విప్లవకామలతో నేకీభవించుచును. రహస్యపు తంత్రములనల్ల మనమోక్షముభంగముగలగును. విప్లవములను అంత మొంద జేయుటకు కఠినకాసములు పనికిరావు. కఠినకాసములు హెచ్చుచున్న కొలది విప్లవ కారకులకు హెచ్చికగ సంభవును. ఇట్టి చట్టములకల్ల విప్లవ

మూల ఆగళాలను. యజ్ఞస్థానంభున చేయబడిన ఇంది యన్ దేవతల అర్చనల నేరములు ఆపబడినవి దొరకనము వారసులున్నారు. ముద్దారంభమందు ఇందియన్ 15000 మంది బ్రిటిష్ సైనికులు మార్చి 15 యింది. మనకారనే కులు బ్రిటిష్ సైనికులతో కలసి కత్తువులో పోరాడెనని దొరకనమువారి వాదన. బెంగాలులో కొందరు ముల ములు కత్తువులను నిర్మించుటకు నిర్ణయము చేసినది యిది తమకు నిరూపించుట కొరకు నెలకొని వచ్చినది. కాని దొరకనము వారసులకు దొరకనము వారసులకు.

హరిజన్ ప్రభువువారు పంపిన సంస్కరణ ప్రకాశిక యంగీకరింపబడి భారతీయాయములను పెరవేర్చుచో యీ విప్లవోద్యమము పోకపోవువా? విప్లవోద్యమము కలదనియు, అది ఆనందవాదమునను, దానిని అంతరింపించు వలెననియు నేనుకూడ వక్కాణించుచున్నాను. నిజమే; కాని దాని నంతరింప జేయుటెట్లు? సామాన్యతని జామీ సమాధాన భావముతో వర్తించి జాతీయతనులను నెలకొల్పటకు బూను కొనినా? నీ విప్లవము వెంటనేపోవును. దొరకనమువారి కిది సాధ్యముగానినో మనకు కదిలిపెట్టినయెడల మనమానని జేయవలదు. సామాన్యస్వస్థ స్వభావాలను కొరకే మనము కొలుచున్నాము. మన ఆశయములను నెలకొల్పి మనలను కాంతింపజేయుటకుమారు, ఇట్టి కఠినకారముల సాక్షాద్యంబు దలచిననో దానివలన కనగని ఫలితములకు దొరకనమువారే బాధ్యులుగాని మనము కాకాలము. ఇకనంతరించి పోయి యున్న దొరకనమువారే యుత్తరవాదులగుదురు.

పోల్ గారి యువశ్యాసానంకరము కవి వ్రాసినది.

“Xన్నవరంతాలూకా వాస్తవం”
(మా ప్రత్యేకవిశేషావధ్యకంఠం)
ప్రకాశితి.

Xన్నవరం, ఫిబ్రవరి 15:— మా తాలూకా ప్రకాశితి బహుశక్తిరహితముగా నుండుటయే గాక మహావిప్లవ సంభవించిన నన్ను జేమా యన్నట్లున్నది. ను 1828 ఫిబ్రవరి మాతాలూకా లోని మూడు 28 గ్రామములలో బాత్తుగా పంటలుపాడెను, తిననన్ను, కట్టకట్ట తేక, ప్రతిగ్రామపుధన యవసరముగా పెరిగిపోవుటయు భాగ్యము 75 జొన్నలు 140 రూప్యములు పెట్టికొనుట తటస్థించుటచే ప్రజలం దమిమైన నిప్పునూ, తామరనూ, అసంతుష్టి ప్రతి దౌర్భాగ్యకార్యములకు Xదండు దురేమాదొని మిక్కిలమై భీతాహనము కలుగుచున్నది. కాన ప్రభుత్వమువారు తమ కృత్యముల సామాన్యరూపాదీన మునకు దగినకట్టుకలను చేసినాని ప్రజలందు టిక్కుకలగ నేరదు. ఇది ప్రభుత్వమువారి నిరంతర దృష్టి నుండుచు టివనరము.

రైతుల స్థితి

రైతులకు వాసాటి కిమిమైన కష్టము లుద్భవించు చున్నది. ఈవరకే రైతాంగమును, నేధించుచున్న నీటితరక వాస్తవీయములకు తోడు భాగ్యపు ప్రభువతి నలుపుట, ధరి నిర్ణయించుట, పంటలుపండిగ్రామాదులలోనిండి రైతుల యాదులు బ్రతుకుచేసి కిన్నున నమూనె నుట, అగ్రియనుగు కట్టియు, ప్రజామానధంగ మొనర్చునట్టి మాతన క్రిమియల్ లా లిలులు ప్రవేశపెట్టుట, మొదలగు నరంజకపరిపాలనాదౌర్భాగ్య ములకు రయతులం దొక నూతనతేజము వొడమి తీర్చియగు నకాంతి, అందోళన కానుడమై దేశాధికనూచులు కాననగు నేమా యని మండుచుండిరి 1827 ఫిబ్రవరి మూడు 74 నేల యరకములు డెల్టాకింద కట్టప్రసాగయ యన్న స్థితిని 1828 ఫిబ్రవరి 68 నేలయరకములు మాత్రము సాగయ 11 నేల యరకములు నీటిలేమిడిచే దిగబడినట్లు తెలియుచున్నది గాని అట్టిభూమికి రయతుల సాగులోప మనడి నెలము కల్పించి మాతాలూకా తహశీలుదారుగాను రిమిమగు రియతుల కంగీక రింపకపోయినట్లు తెలియుచున్నది. కాన ఆధారము కలిగియు స్పంకితరకు, న్యాయమగు నరంజకు రిమిమకొలియట ప్రభు క్తిధర్మము గాని ప్రభుత్వము మా తహశీలుదారుగారి చర్య తెంత మాత్రము ప్రభుత్వమునై ప్రజలకు విశ్వాసమును పురి కొల్పకపోగా ఈ మనలో అజ్ఞము పోసినచంద మవును గాన ప్రభుత్వప్రభావోద్యమము అందరి న్యాయతత్వమును గు రెరింగి రైతుల మొరలు విని వచ్చులు వివారణచేయుట ప్రభుత్వ సాలసాధనమునకు శ్రేయస్కర మని విన్నవించు చున్నాము.

వ్యాధులు.

మాతాలూకాలో బాధ్యములు లేకపోయినప్పటికి కొన్ని గ్రామములలో మహావి వ్యాధి ప్రకటించినట్లు వినుట కెంతయు విచారించుచున్నాము. కానిటిరి యద్యోగు లు తగుకృత్య బూను టవర మని హెచ్చరించుచున్నాము.

విద్యాభివృద్ధి
మాతాలూకాలో విద్యాభివృద్ధికి బెజవాడతాలూకా బోధనాధికారి కృత్య భూమిలో పోవుట బహుసంతాపకరము. పిల్లలు ఎక్కువగా నుండు పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు తక్కువగానుండుటయు, ఉపాధ్యాయులకైనను నెలల తర బడి తీరములు ఇట్టుక పోవుటయు తటస్థించుచున్నది. తాలూ కాబోధనాధికారి బోధనములు సంస్కరించు టివనరము.

బోధక భాగం దివ్యస్థితి.
Xన్నవరం ప్రాంతములోనున్న లోకల్ ఫండు డివైన్సరీ ఒకనవ అసిస్టెంటు సర్జన్ పరమం దుండియున్నది. వారికి తెలుగుభాష రాకపోవుటచేత ప్రజాసామాన్యమున కంతగా నవకరించుట లేకు. ప్రజల తక్కువ పాఠశాలము, ప్రజాసామాన్యభాష తెలిసినట్టి వారి ఉధ్దేశమందుంచుట యన సరమని మిక్కిలి విన్నవించుచున్నాము.

డెల్టాధికారులు.
డెల్టా చిన్న ఉద్యోగులు పాదాభ్యుదయ, వారురైతులకు కలుగుజేములను యిచ్చుదులు పరాక్రమిని కనుక, ఇదిగో యెక పంచాయితీవచ్చినగాని రైతులకు శ్రేయస్కరముగా నుండదు. మా కేంద్రబిల్ డెల్టా క్లెక్ క్ ఆఫీసుగారి ద్యూటీకి తోడు ఇతర కర్మచరములలో బోధ్యము కలుగజేసికొను బాధ్యములనుబట్టి వారలను వెంటనే బదిలీజేయ టివనరమని ప్రభుత్వమువారికి నూచించుచున్నాము.

డివిజన్ ఆఫీసు
మా డివిజన్ ఆఫీసు యం. వెంకన్నా నుండుగాను ఎక్కువగా చక్కయితే ప్రజానరంజకు రై వర్తించుట కలగజేయును.

తహశీలుదారు
మా తహశీలుదారు కే. ఆర్. నందర గారుయ్యర్ గారు యిందు 1 సంవత్సరము క్రిందకు వచ్చినప్పటికింది ప్ర భుత్వము కేవిరమగానైనను బాధకారిగా నుండరెననే గాని రైతుల కేవల ఒక నవకారులు కానంగుట విచారించు చున్నాము. నీ రైతులందు మంచరించుచున్న చర్యలచే నెక్కువగాను ప్రభుత్వమున్నది. కాన కట్టి యవకనర మగు కారాంతర వీధనట్లు ప్రభుత్వధర్మము.

సబ్ మేజిస్ట్రేటు
లోగడ గౌరవముగ సర్వానింపబడి నెడలిక సబ్ మేజి స్ట్రేటు బి. వాగా నుండుగావు గాని ప్లానే కిలివర నేకటరాను కాన్పుగారు 2 మాసములక్రిందు మాతాలూకాకు వచ్చిరి. గాని పీరిగోరకు కక్ష కాన్పు వెళ్ళుట భయము. ప్రజానరంజ మునకాంతర భర్మబుద్ధి లికి వర్తించుచునని నమ్ముచున్నాము.

సబ్ మేజిస్ట్రేటు
మా Xన్నవరం సబ్ మేజిస్ట్రేటు కై. కృష్ణస్వామయ్య గారి కచ్చి మూడు 2 సంవత్సరము లైంది. నీరు వచ్చినప్పటి నుండి బాధికారే నెక్కువ ఎక్కువ యభివృద్ధి జెందుచున్న ది నీ కట్టివారెండు బులీతునగు రని వినుటకు విచారించు చున్నాము.

పశువుల దాక్తురు.
నీరు గ్రామాదులలోకి వెళ్ళునప్పుడు పశు టివిక క్షేత్ర భూని పశుదాద్యముల నివారణోపాయమును గురించి పాటు పనుట యరసమని హెచ్చరించుచున్నాము.

వాతావరణము.
యెండూ తీవ్రముగా జేచుచున్నది. గ్రామములందు మంచు కురియుచున్నది గాని యెక్కువ కిరణముగా లేకు. యెండ గాలికి తోడు ఆమిరమగు కాటకపుగారి కూడ మా తాలూకాలో వీచుచున్నది ప్రభుత్వమువారి దృష్టి మరలవ నున్నది:—

తాలూకా సీరప్తాదారు.
మాతాలూకాకు పాలవాయి నరంజకారావుగారు యం. రామారావు వాసుడుగారి ప్లానే కి మాసముల క్రిం దకు వచ్చిరి. గాని నీరు పోడిగుమాస్తాలలో వికయత్యముతో వర్తించు టవర మని హెచ్చరించుచున్నాము.

వెనుగొండ డి॥ ము॥ కోర్టులో

C.S. 79
1918
వాది. మతం యరంగుంటప్ప సా॥ మండర్పితాలూకు కల్యాణదుర్గం
ప్రతివాది. కంకరగల్లు వెంటకుముప్పు కర్మ సా॥ బొమ్మి గానిచర ములుకాలవ మరుపుతాలూకా
వాది ప్రతివాదివెన 469-0-0 లకు దావా చేసి నాడు. సదరు నెంబరు 10-8-1919 లు వాయిదాపడినది.
డి. వేదాంతాచార్యులు
వాదికరపు క్షీడకు.

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమున వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్ర ప్రతిక సంవత్సరాది సంచికలు.

ఆంధ్ర ప్రతిక సంవత్సరాది సంచికలు.

ముద్రణ సంచిక	కెల ప్రతి 1-8	1-0-0
రెండవ	"	1-0-0
మూడవ	"	1-0-0
నాల్గవ	"	1-0-0
ఐదవ	"	1-0-0
ఆఠవ	"	1-0-0

ఇందు విశోపా మహాసంగ్రాహ చరిత్రము విశేషములు.

ఏడవ సంచిక	కెల ప్రతి 1-8	1-0-0
ఎనిమిదవ	"	1-0-0
తొమ్మిదవ	"	1-8-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రాహ విషయములు సంతే పముగ చిత్రీకరములతో ముద్రితమై యున్నది.

2. ఆంగ్లభోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమున సభాభ్యుత్థుల యువ న్యాసములు, ఆహ్వాన సభాభ్యుత్థుల యువన్యాసములు వీర్ల చిత్రీకరములు, చిత్తు తీర్మానములు కలక్షణముగా చక్కని రైలిలో పెద్దఅక్షరములతో ముద్రింపబడి యున్నది. కెల ప్రతి 1-8 1-8-0

3. ఆంధ్ర సర్వకళాశాల: విద్యాభివృద్ధి.

ఇది క్రింది కట్టముంది రావరంగా రెడ్డిగారి విరచితము కెల

0-4-0
----

4. ఆత్మజ్ఞాన.

దయ్యముల సద్భాగమును గురించిన కాశ్రి యచర్య, పా. జగన్నాథస్వామి బి. ఎ. గారి విరచితము కెల

0-8-0
----

5. శారదాంబ.

సంతుడురావార సంస్కరణమునకు మార్గ మించు చూపబడినది ఇది శ్రీ భర్మబోధి యను నాటకము కెల

0-4-0
----

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏకంకముల చక్కనినాటకము. కోక లై వేంకటరమణ రావు బి. ఎ. గారిచే వ్రాయబడినది కెల

0-8-0
----

7. అమృతవల్లి.

8. బుద్ధిచక్రము.

బుద్ధాచంద్రికా పరివర్తన కరీకులలో బహు మతులను బడసిన కంచనపల్లి కంకమ్మగారిచే అనువాదించ బడినది.

9. కవిత్వతత్వ విచారము.

క్రియత కట్టముంది రావరంగా రెడ్డిగారి కృతము కెల

1-8-0
----

10. తృణకంకణము

11. స్నేహలత

రామనోలు నుబ్బారావుగారిచే విరచితము.

12. ఏకాదశ లిప్తి వశంస

13. ఆంగ్లభోద్యమము

ఆంగ్లభోద్యమ తత్వమును దెలుపు చిన్ని పాత్రలు

0-2-0
----

14. ఘోకలే చిత్రతము

(పోస్టుకర్పణ చేతం.)

చిరునామ:—

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1919-వ సం॥ ఫిబ్రవరినెల 24-వ తేది

సోమవారము.

హిందూ దేశము:

పార్లమెంటుసభలో ప్రశ్నలు.

కామయ్యసభలో హిందూ దేశముగూర్చి యిది గడిచిన ప్రశ్నలు. మాంటాగూ గారిచ్చే జవాబులు, యాదుకు తృప్తిపార్లమెంటులో తమయగ నాపించుచున్నది. పార్లమెంటు సభ ముగియుటకునే ప్రవేశపెట్టబడిన ప్రశ్నలన్నియు, మాంటాగూగారు జవాబులు జేసిరి. సంస్కరణ విచారణసంఘ నివేదికములు త్వరలో వెలువడునని మాంటాగూగారు యాహించుచున్నారు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాభిప్రాయములు, మాంటాగూగారి కిదివరకే తెలిసినను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములతో బాటు, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు గూడ ఉద్ఘోషింపఁజేయవలసి, మాంటాగూగారు చెలిపిరి. ఈ యభిప్రాయములన్నియు, పార్లమెంటు సభవారి సమక్షమున నుంచబడును. మాంటాగూగారి క్రతుత్వము ననుసరించి, సంస్కరణశాసనములు పార్లమెంటుసభలో త్వరలో ప్రవేశపెట్టబడు ననుట నిశ్చయము. దానితోబాటు, ప్రభుత్వాభిప్రాయములు, పార్లమెంటుసభకు వెలువబడును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు తెలుసుకొనఁగ, యాహించుట సులభసాధ్యము. వీరిలో నిధికసంఖ్యాకులు, మాంటాగూ సంస్కరణములయినను హిందూ దేశమునకు బనికీరావనియు, ప్రజల వాస్తవములకు ఎట్టి ముఖ్యతాభివృద్ధి నొసఁగిదగినయు అభిప్రాయమిచ్చినటులు, నవంబరు 18-న, ఇట్టి యభిప్రాయములు, పార్లమెంటుసభ వారి యోచనకై ప్రదర్శింపబడుచో, సభ్యులు వీటినే వేదవాక్యములుగ నమ్ముట తటస్థము.

ప్రజల యభిప్రాయములు పార్లమెంటు సభ్యులకు తెలియుట కవకాశము గావించును. మాంటాగూగారి దేశమున కేతెంచినపుడు, ప్రజాసంఘము లొసగిన విశ్వాసము ప్రచురింపబడలేదు. పార్లమెంటు సభలో బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడిన పిమ్మట, ప్రజాప్రతినిధులు తమ యభిప్రాయముల చెలుపుట కవకాశ ముండునాయని, సామాన్య శాసనసభాసభలో ప్రశ్నింపబడెను. తా మెట్టి వాగ్దానము గావించెదలమని, ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చిరి. అట్టితీరులో, బిల్లుపై ప్రజాభిప్రాయ ప్రకటనమున కవకాశ ముండునని, విశ్వాసము గలిగియుండుటకు నీలు లేకున్నది. సంస్కరణ సంఘముల యెగుట, ప్రజాప్రముఖు లిద్దిన సాక్ష్యము చాలదాయని, కొందరుగవచ్చును. సంస్కరణసంఘము లన్ని విషయములగూర్చి విచారించుట లేదు. స్వయంత్ ప్రజాయత్త శాఖా విధిజము కావచ్చును, నియోజన గణగణ నిర్ణయము కావచ్చును, మూలమే విచారించుచున్నది. సంస్కరణములలో నిమిషముండెడి మూలమూలములను గాకరింప వారి కందు స్థానములేదు. దీర్ఘ కాలము తీర్మానములలో, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునందు వ్యాపక ప్రజాయత్త శాఖా విధిజములతో నిమిత్తములేక, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర్యము గొంటివేసెడి, ప్రజాసామర్థ్యముపై విశ్వాస ముండగూడ దని, ప్రజాభిప్రాయము మద్దతిచ్చుచున్నది. మూలమూలములనే ప్రజాభి

ప్రాయ మంగీకరింపవును, సంస్కరణసంఘముల యెదుట నియబడిన సాక్ష్య మంతగ ప్రయోజన కారి గాదు.

ఇండియా గాక, సంస్కరణ సంఘములవారు తమ విచారణను రహస్యముగ జరిగించిరి. ప్రజాప్రముఖుల సాక్ష్యమును రికార్డుజేసియుండలేదు. అట్టి తీరు, సంస్కరణ సంఘముల నివేదికమునందు, ప్రజాభిప్రాయ ప్రకటనమున కవకాశ ముండదు. దీనిబట్టి పార్లమెంటుసభ్యులు, హిందూ దేశాభిప్రాయము కనుగొనుట కుర్లభము. ఇంతవరకును వెలువడిన ప్రజాభిప్రాయము, ప్రజల స్వీయ వాగ్దలను మూలము వ్యక్తపరచినది. ప్రజల కింతవరకును, బిల్లు లేరావచ్చుదానినో తెలియదు. బిల్లులందు, మాంటాగూ సంస్కరణము లింకను సంగతులెవరువడవచ్చును. అందుచే, బిల్లులు ప్రకటింపబడినపిమ్మటనే, ప్రజాభిప్రాయము గనుగొనుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యము. అటులజరగనియెడల రాష్ట్రీయ, హిందూ దేశ, ప్రభుత్వాభిప్రాయములే పార్లమెంటుసభ ఎదుట నిలిచియుండును. బిల్లులు ప్రకటింపబడిన పిమ్మట, పార్లమెంటుసభ వారిచే నేర్పరుపబడు విచారణసంఘముగూడ, ఎల్లరకాభిప్రాయము కనుగొను ననియు, అపుడు భారతీయసంఘములు తమ ప్రతినిధుల నాంగ్ల దేశమునకు, బంధనవచ్చుననియు, ఐలింగులును ప్రభువుగా రిదివరకు చెలిపియుండిరి. ఇట్టి సంఘములు త్వరలో నేర్పరుపవలయునని, లండను ట్రైబ్యునల్ కి గోరుచున్నది. కాని యీ సంఘమువారి యెదుట, భారతీయుల నిజాభిప్రాయము ప్రకటింపబడుట గాని, పార్లమెంటుసభవారి కది వెల్లడియగుటగాని, సంభవముగానేరదు.

ఏలవన, ఆంగ్ల దేశమునకు క్రాంగ్రెసు వత్తు భిమాను లధికసంఖ్యాకులుగ నెడలి తమ యభిప్రాయమును వివేచించుట సులభసాధ్యము గాదు. వ్యల్ప సంఖ్యాకు లగు భారతీయుల యభిప్రాయము, అధికసంఖ్యాకులకు సి ర్జా హము గుంపువారి యభిప్రాయము ముందర, తగిన ప్రాముఖ్యత బడయవలదు. తమ పక్షము వారిని తుహోపతాడములుగ దెప్పించి, సంస్కరణ ప్రతిపక్షము సాక్ష్య మిప్పించవచ్చును. అందుచే, ఆంగ్ల దేశమున జరిగెడి విచారణచే భారతీయులకు విశేషలాభము గలుగజాలదు. పరిస్థితుల నన్నిటి జూచిన, భారతప్రజాభిప్రాయము కామయ్య సభవారికి సుబోధక మగుట కవకాశ మంతగ గావించును. క్రస్తుత కామయ్య సభలో, యూనియన్లు లధిక సంఖ్యాకులు గలరు. లిబరలులు కొలది మంది గలరు. లేబరుపక్షమువారింకను, కొలదిగ నున్నారు. పార్లమెంటు సభ్యులు, మారదృష్టితో నీబిల్లులను పరిశీలింపగలరని యోచన. హిందూ దేశపు వ్యవహారముల గూర్చి ఆంగ్ల దేశములో ప్రజలయిన్న అజ్ఞానము గావించయెడల, ఉదార భూయిష్టమును సంస్కరణములు సంప్రాప్తముగ నని యాహించుట కష్టసాధ్యము. అందుచే, భారతీయులు సంస్కరణములను కామునకును, మాంటాగూగారి విచక్షణకును విడిచి పెట్టిన లాభము గలుగదు. వారియెదుట నున్న కాల వ్యవధి చాల తక్కువగనున్నది. దేశములో నూతనసంచలనము గలుగవలెను. దేశ మన్ని భాగములనుండియు, ప్రజాభిప్రాయము ప్రస్తుతముగ వెలువడవలెను.

తమ దృఢసంకల్ప మింపనుమున సభలము తీరవలయునని, ప్రజలకు కట్టుదల జూపవలెను. అన్ని జాతులతో బాటు తమకుగూడ స్వయం నిర్ణయాధికార మొసగవలయునని, ఆంగ్ల ప్రభుత్వముద్వారా సంధి సభవారికి తెలియజేయవలయును. ప్రజల దృఢనిశ్చయము ననుసరించి, ప్రజాప్రతినిధు లాంగ్ల దేశమున తమ కోర్కెలను బ్రతిఘట

జలకు దెలి కుడే కువలయును. ఆంగ్ల ప్రజలు, హిందూ దేశమునకు స్వతంత్రులను కాపక సంసిద్ధులుగ నున్నటులు, హాకయ్యును తెలిపియుండెను. ఈయవకాశము దీనికొక, హైదరాబాద్ ప్రతినిధు లాంగ్ల ప్రజాసామర్థ్యమునకు తమ కోర్కెల నసంసిద్ధముగ దెలుపవలయును. పండిత సమయములలో, ప్రజలు తమ శక్తి గామర్థ్యముల కనుకువ గలిగినపుడే, ప్రజాశ మునిజ ము చేయగలరు. ప్రజల హింసలను, ఆంగ్ల ప్రజల స్పృహకి, సంధిసభవారి దృష్టికిని దీనికొనివచ్చుటకు, హాకయ్యు దాంగ్ల దేశమున కృషిసహపు కన్నాడు ఇటులనే అమెరికా దేశమున, హైదరాబాదు ములను వ్యక్తపరచుటకు, లజపతి రాయుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరిచే స్థాపింపబడిన ఇండియా హోం రూలు సంఘమువారు, న్యూయార్కులో తమ ప్రథమ సావత్రికోత్సవమును 1918 సంవత్సరము 20 వ నవంబరు తేదిన వింహోనగుట మూలమున జరిపినను, ఆ సభకు మూడువందలమంది విచ్చేరిరియు, న్యూయార్కు నేషనులత్రికాధిపతి యగు విల్సన్ గారు సభాధిపత్యము వహించినయు, హోమ్స్, సండర్లాండు, లజపతిరాయ మొదలగు వారు హైదరాబాద్ పునర్నిర్మాణముగూర్చి యుపన్యసించిరియు, కార్యక్రమ మంతయు జను ప్రదముగ జరిగెననియు, ఇండియా పత్రిక చెబుచున్నది. విదేశీయులగు లజపతిరాయ, తిలకు గారు చేయచున్న కృషికి భారతీయులు యోధులుచో, వారివాంఛలు నిఫలముగ ననుటకు సందియముండదు.

ఇ కను లజపతిరాయ గారిని అమెరికాయుండి ఆంగ్ల దేశమునకు గారిచ్చుటకు నిలులేదయు, సంధి యుగిరవెవక యీ యవ ముగాగొనివ బడు ననియు, వెస్టింగ్ హుగికి, మాంటాగూగారు ప్రత్యుత్తమిచ్చిరి. లజపతిరాయ గారు, సక్రమంబోధనము నవలంబించి వారిలో నొకరనుల సుప్రసిద్ధమే అట్టివారి, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములో నుండి నిరుగులు, మిగుల నరుచి తము. యుద్ధము మిగిలిన పిమ్మట గూడ, అట్టి వారిని రానిచ్చుచో నెట్టి యిక్కట్లు లాటియతో తెలియదు హిందూ దేశపు బాహరవనుక, బాగు, ముద్దటియను బర్మానాడి ఇండియా లియ్యును గొంతెన్నులకు నొకలలేదు క్రిందబడెను మాంటాగూగారు చెలిపిరి. కాని, దేశములో కలుపుభాష కుధిక మునున్నటులు మాంటాగూగారికి తెలియదు గాబోలు. యుద్ధము ముగిసెను, చెన్నై నగరంలో కలుపు వివరిత మునున్నది. చెన్నైపురంలో, ఆహారవదార్థము లన్నిటి ధరలు సామాజిక పెరిగిపోవుచే, ప్రజాసామర్థ్యపు జీవితము కష్టరమగుచున్నది. ఇట్టితీరులో ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తగిన చర్యలు గడవలయును గా మాంటాగూగారు విధానులలా కరము రాల్చెబిల్లులపై దీనికొంటున్న శ్రద్ధతోకొంతభాగము నకు దీనివెపుటకు వారియ భార్యము దేశములో భార్యపు గావోలక కను సరియ సామ్యములు లేవు. క్రస్తుతావసరముల బట్టి ఏమోముల గావోలకదార్థములు వెళును బంధు హి గనుగొని, వెలుకే కార్యకాండమునకు గడవవలయును. రాల్చెబిల్లు రోలిగూర్చు వ్యక్తిగ వలయును. తగిన యువశాంతి త్వారో చేయవలెనో, ప్రజాసామర్థ్యమున కెంతటి హాకము గునో యూహించుట కష్టము. ఈ హాకము కును, ఆదోళి హాకములు కారకులని పుత్రుభిక్షిదిన లాభములేదు. ఇట్టి కుర్లకొలగ గాని, ప్రజాసామర్థ్యము సాక్షాదీనము గమనింపరని, అధికారు లెరిగి తత్కార్య సాధ్యమనకై కృషి నెట్టుట ధర్మమని, నివేదియ ముగ రము.

పరిశ్రామిక కలవరము

అంగదేశమునందు, లేబరు సమస్య ఘనీభవించుచున్నది. ప్రస్తుతాంగ ప్రభుత్వమువారి సమస్యను పరిష్కరింపజాలరను భావ మాంగదేశమున ప్రబలుచున్నది. న్యూఢ్లేట్సును కృత్రిక లేబరు కలవరపు స్వభావము నిటుల వర్ణించుచున్నది.

“లేబరు కలవరమునం దింకొక, భావము గూడ గలదు. కనిష్ఠతలకు దగిన కార్యకర్తలమును, ప్రభుత్వమువారు జాతకాలక పోయిరని, లేబరుకక్షమవారు గుండుచున్నారు. గృహనిర్మాణావసరముల దీర్చనందుచే, క్లయిడు నైడులో గలిగిన కర్మశామిక సంక్లిష్టత ఎంతవరకు వృద్ధియైనదో, ఎవరు పరికింపగలరు? రైల్వే కులవారలు, తవకోర్కె లెవరును నెరవేర్చరని, ఆశాభంగు లగుచున్నారు. గనుల సంఘమువారు, గనులను ప్రభుత్వమువారు దీసికొనవలయునని అనేకదినములనుండియు సూచించుచున్నారు. కాని, ప్రభుత్వమువారికి జవాబు నొసగియుండలేదు. జాతీయ పారిశ్రామిక శాల లొకటివెంబడి వేరొకటి మూసివేయబడి, రహస్యముగ ధనవంతుల కమ్మబడునని దెలియుచున్నది. ఇట్టి కనిష్ఠతలలో, ప్రభుత్వమువారి కష్టము లధికమనుట నిశ్చయమే. కాని, పెట్టుబడిదార్ల ప్రాతికూల్యమువలననే యీ కష్టము లినుమడించుచున్నవనియు, ప్రభుత్వమువారు పరిశ్రామికుల సూచనల నలక్ష్యముజేయుటచే, ఈకష్టము లత్యధికముగ గాన్పించుచున్నవనియు, పనివారలు దలచుచున్నారు. జాతీయ పునర్నిర్మాణ సమస్యలను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరింపలేరని పరిశ్రామికులు దలచుట కన్న, సహాయకర మగు స్థితిని మే మూహించజాలకున్నారము.”

కాలెట్టు బిల్లులు : స్టేట్సు మెను పత్రిక
యాశాభంగము

కాలెట్టుబిల్లుల గూర్చి కవర్తీగారు గత సెప్టెంబరు మాసములో దెచ్చిన తీర్మానమునకు, మితవాదులు చేయూత నొసగక పోవుటచే, కాలెట్టుబిల్లులను మితవాదులు హృదయపూర్వకముగ నామోదించెదరని తలచిన స్టేట్సు మెనుపత్రిక, యిటీవల జరిగిన చర్చచే, కలిగిన యాశాభంగము నిటుల వెల్లడించుచున్నది :

“కాలెట్టు సంఘమువారి నివేదిక నామోదించి, బిల్లులకు చేయూత నొసగినచో, మితవాదుల సానము బలిష్ఠముగ నుండేది. నిపుణులగు విచారణసంఘమువారి విచక్షణపై తమ కభిమానము గలదని చూపుటకును, దేశమున వ్యాయమును శాంతిని కాపాడుట యవసరమని తాము గ్రహించినటుల కనబడుచుటకును, మితవాదులకు చక్కని యవకాశము దొరకినది. కాని, వారిలో నొక్కరికయినను అతివాదుల యభిప్రాయమును ప్రతిఘటించుటకు ధైర్యము లేకపోయెను. కాలెట్టుబిల్లులపై జరిగినచర్చ, లండను ట్రెజ్యురీకృత్రికకు దెలియుచో, ఆపత్రిక నిజము గ్రహింపగలదు ఢిల్లీ కాంగ్రెసు కార్యక్రమము తెలివితక్కువగ నున్న మాట నిజమే. కాని, హిందూ దేశాభివృద్ధి గోరువారికి, సామాజ్య శాసననిర్మాణసభలో మితవాదులు అతివాదుల యాజ్ఞలకు లొంగిపోవుట జూడ, ఢిల్లీ కాంగ్రెసు కార్యక్రమము కన్న నీ విషయమే విచారమునకును ఆశాభంగమునకు నెక్కుడు కారణ మగుచున్నది.”

సరియగు నిదర్శనము

సంధిసభా కార్యక్రమము, ప్రజాస్వామ్య సూత్రములకునుగుణ్యముగ లేదని, పాశ్చాత్య దేశములలో ననేకు లభిప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. వివిధ జాతుల సమ్మేళనపు విధులు, స్వాతంత్ర్యాకాయ ముల కనుగుణ్యముగ లేవని, రిపబ్లికను వక్షము వారగు పెర్ మెనుగారు అమెరికా సినేటుసభలో నొకతీర్మాన ముపసాదించిరి. బోరా అనువారు, యీ సమ్మేళనము అమెరికా విధానానుగుణ్యముగ లేదని, వాదించిరి. ఇటులనే, లండనులోని అబ్జర్వరు మొదలగు కృత్రికలు తమ యాశాభంగము దెలుపుచున్నవి. దీనిపై ఇండియాపత్రిక యీక్రింది పోలికను దెలుపుచున్నది.

“ప్రస్తుత నగరమునం దింతవరకును జరిగిన కార్యక్రమమే యిటుల పరిణమించుచుండ, అధికారవర్గమువారి స్వభావమును గ్రహించిన భారతీయులు, మాంటాగూసంస్కరణములను సివిలుసర్వీసువారు కొనసాగించెదరని విశ్వసించుకుండుటలో నాశ్చర్య మేమున్నది? తమ వాంఛలు చెల్లకుండ, బ్రిటీషు ప్రజలనే యింతటికష్టము, లావరించుచుండగ, అధికారవర్గమువారి యధీనముక్రింద నుండెడి, భారతీయుల నెట్టి కష్టము లెదుర్కొనునో, వారు సులభముగ గ్రహింపగలరు. ప్రస్తుత చరిత్రను బట్టి పార్లమెంటు సభవా రొక పాఠమును నేర్చికొనవలయును. తమకు గలిగిన యనుభవమును, పార్లమెంటుసభ్యులు హైందవరాజ్యాంగమున కన్వయింప జేయుచో, ఎంతయేని లాభము గలుగగలదు.”

“నేషనలిస్టు పత్రిక”

దేశభక్తులగు గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులగారిచే ప్రచురింపబడిన, నేషనలిస్టు అను అంగ వారపత్రిక మా కార్యాలయము చేరెను. పత్రికయందు ప్రముఖులనేకులచే వ్రాయబడిన వ్యాసములు గలవు. సత్యమూర్తిగారును, సి. రాజగోపాలచార్యులుగారును తొల్లు బిల్లుల గూర్చి వ్రాసిరి. వాక్యరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు, రాజకీయనిధిగారి యువవ్యాసముగూర్చియు గోపాలస్వామి మొదలియారగారు, మన కర్తవ్యముగూర్చియు, వ్యాసములవ్రాసిరి. హరిసర్వోత్తమ రావుగారు, పత్రికా శాసనముగూర్చి తమ యనుభవములను, పూసగ్రుచ్చినటుల వర్ణించిరి. ప్రథమ సంచిక, చదవుటకు మిగుల మనోహరముగ నున్నది. జాతీయోద్యమాభివృద్ధి కీ పత్రిక మిగుల నుపయోగకరముగ నుండు ననుటకు నంది యు ముండదు. ఆంధ్రుల యాజమాన్యమున యిట్టి అంగ వారపత్రిక నడుపబడుచుండుటచే, దీని పోషణాభ్యుత్త నాంధ్రులే యధికముగ భరించుట ధర్మము. ఈ పత్రిక చిరకాలము వర్ధిల్లుగాకయని మనఃస్ఫూర్తిగ గోరుచున్నారము.

తిలకుగారికేను

సర్ వెలంతును ఛిరాలుగారిపై తిలకుగారాంగదేశమున దెచ్చిన కేసు యోడిపోయెనని, ప్రయివేటు తండ్రి గార్త వేతెంచి నటుల, అస్సాసి యేటెను ప్రెస్సువారు దెలుపుచున్నారు. ఇది నిజ మగుచో, అనేకుల కాశాభంగము గలుగక మానదు.

హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి యవ్యాజ్యములు : ఈ నెల ఇండియా గెజట్టుపత్రికలో విశేషరాజ్యాంగ కాఫిలా ఇట్లు ప్రచురింపబడినది :— తొలవ్విస్తానములోని విజరానీ మారీను జాతీయైక్కు నాయకులు మిర్ జీవా భాను గారి యొక్క భానుసాహేబు బిరుదమును చెడునడకగాను తీసికేసిరి.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు ట్రాంవేబండ్ల రేట్లు :—మార్పు లారంభయింపండి మెలాపురము, ఎన్నూరు, బార్పర్స్ లెడ్జి మెయిన్ లైనులలోనున్న కానిటిక్యుట్లకు కంపెనీవారు తీసివేయదరని తెలియుచున్నది.

జగనాధ భక్తసభ :—ఈ సభవారి 12-వ వార్షికోత్సవము 28 వ తేదీ, సాయంత్రము జరిగినది. అప్పుడీ సభాధ్యక్షులగు సి. రామానుజము శ్రీశ్రీగారి చిత్రపటము వ్యాఖ్యానములగు సదాశివఅయ్యరుగారు జహిరంగజరచిరి.

ఒక మహాసభ :—భారతదేశ హిందూమతముపై పక్షమున “ప్రస్తుత రాజకీయస్థితి”నిగూర్చి తిరువల్లిక్కేలో సమావేశమైన విడివచంద పాఠముగాను రేపు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు నువ్వనింకురు.

బాలభటులు :—మార్చి నెల 1 తేదీని గోఖలేహాలు సాయంత్రము 5 గంటలకు బాలభటులచే చేయబడిన శిశుసభ ప్రదర్శనము బీసెంటమ్మగారు బహిరంగపరచెదరు. డి. మ. కృష్ణస్వామిఅయ్యరు, జివరాజదాసు, నుండరము, కె. భావ్యమయ్యంగారు ప్రవ్వనించెదరు. టికెట్లు రూ 0.8.0, రూ 0.4.0 లు.

ఆంధ్రసేవ :—పితృతరములో ప్రచురింపబడుచున్న యీ మాసపత్రికయొక్క డిసెంబరు సంచిక మాకార్యాలయజేరినది. ఈపత్రికనుగూర్చి యిదివరకే వేరే పర్యాయములు మా అభిప్రాయములను తెలిపి యుంటిమి. ఇదివరకు మేము తెలిపినటుల పత్రిక ఆధునికపరిస్థితుల కనుకూలించుటకు చాల అభివృద్ధి జెందలసియున్నది.

“వంచమ” పత్రిక :—భారతదేశ మనందలినిన్ను జాత్యుద్ధరణమునకై యీపత్రిక ప్రతిమాసమున మొదరాబాదు లో జె. ఎస్. ముత్తయ్యగారిచే ప్రచురింపబడుచున్నది. చంచాలు 1-8.0 మాత్రమే. ఈ పత్రికయందు పంచమలక్ష్మి, కాకాహారము మున్నగు ముఖ్యవిషయములగూర్చి వర్ణింపబడి యున్నది. ఈ పత్రిక పంచమాభ్యుదయమునకు తోడ్పడి, చిరకాలము వేరేవేర గాదించు నని విశ్వసించుచున్నారము.

శ్రీ భగవతతత్వబోధిని సభ :—ఈ సభవారి యాజమాన్యము క్రింద జరుపబడుచుండు శ్రీ మహాభారత కాలక్షేపములలోని ‘కరకల్ప కయము’ ఈ నెల 25-వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 6 గంటలకును, భగవద్దత్తరాక్షసుడు 27 వ తేదీ గురువారము సాయంత్రము 6 గంటలకును, సామలకారుచేట హిందూధియాలాజికలు మైస్సూరు భవనమున ప్రమాణ. వందెర డి. లక్ష్మీదాచార్యులవారిజేతనక బడును.

దక్షిణాఫ్రికా జాతీయవాదులు.

లండను, ఫిరేరి 20 :—ప్రతిఆధినిజేతనమువారికిని వాసాంధ్రవాదానుసారము స్వయంనిర్ణయాధికార మిదివరకే కలదు. దానినే దక్షిణాఫ్రికా జాతీయవాదు లిప్పుడు కోరిరి. దక్షిణాఫ్రికావిభజనము ప్రమాదకరము కాదని వారు తలచిరిగాని దానిని 4 రాష్ట్రములుగ విభజించినచో కొద్దిమీదలలోనే ప్రజాకలనము కలుగగలదు. జాతీయవాదులు తమభావములను సంధిసభవారికి విన్నవించిన వారి అవేశము ప్రపంచమునకు తెలిపి వెల్లడియగును. కాన వారిని యూరోపునకు పోనిచ్చుటయందు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి కార్యము క్లాగు నీయమని నెల్సన్ ప్రభువు లండనులో నుడివెను. మిరర్స్ యుద్ధవాక్లో తీసికొని వెల్లడయి అధికారి నుడువగా జాతీయవాదులు నిరాకరించిరి.

ఎస్సెన్సునెమ్మకట్టు.

కోవెరుహేగను, ఫిబ్రవరి 22 :—ఎస్సెన్సు సంతకము.—గవర్నరు మెంట్యుప్రతినిధులకును, ఎస్సెన్సు సోదించుట్టునకును ఒడంబడిక జరిగెను. అంతట సమ్మె కట్టరలదని తెలుకబడెను.

సంధిమహాసభ విశేషములు.

నష్టపరిహారమనగ నేమి?

(రైతుకు ఏ జన్మి)

(ప్రాంత)

జర్మనీ ఆంతరంగికస్థితి.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—జర్మనీయందలి స్థితిగతుల ననేకమంది బ్రిటిషు ఉద్యోగియులు విచారించుచున్నారు. వారి అభిప్రాయముల నన్నిటిని కూటమి కాన్ఫరెన్సువారు పేకరించుచున్నారు. నివారణ సమస్యలను జేయునీమిత్తము వారల్లు జేయుచున్నారు. ఆయుధ్యోగియులు బెర్లిను, మ్యూనిచ్చి, హాంబర్గు, హానోవరు, బ్రెస్లెన్, డ్రెస్డెన్, మార్ష్ బర్గు, కేసెలులకు జూచిరి. సంరక్షణ మంత్రి హెయిన్రీచ్ గారి దృఢమైన పట్టుదలలకు కార్యకలాపానికి తగ్గి పోవుచున్నది. ఇటీవల పరిస్థితి చాల బలపడినది. బెర్లినునందు పని చేయనివారి సంఖ్య ప్రతిదినమున 5000 మువ్వల పెరిగిపోవుచున్నది. ఇట్లుంటే పనిచేయనివారి సంఖ్య 2 లక్షలు హాంబర్గులో 12,000 మ్యూనిచ్చిలో 82,000 బ్రెస్లెన్లో 22,000 మైన్ స్ట్రూల నెత్తిపేసి మందుగుండుసాముగ్గి పరులను వారింతులు చేలనకు, తగినన్ని ముడుపుపదార్థములు లేకుండుటచే మరల పెంటనే కుక్కలకు వారంభించాలనుకుంటున్నది. నిట్టితరుండి పనిలేకనున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో పనిలేకుండ నుండుట చాల అపాయకము పనికంటెలేకుండుట. నానీనేనీ యుద్ధాధినానీ జేయునెడల జర్మనీలో బోల్షెవిజం చుట్టు మూడు మొండలగుదు. నేలబొగ్గు పర్యవేక్షణ తప్పక తగ్గిన జర్మను కుక్కలను లన్నియు నాగిపోయినవి. నేలబొగ్గుచాలక ఏపనిచేయుటకును మీ కాకున్నది. వెస్టఫాలియా నల్ల 10 లక్షలు ఉన్నట్లంటే వెస్టఫాలియా నేలబొగ్గు తీసికొని పోవు సమస్యనుతేక నట్లు పడియున్నది. క్రిందటి నవంబరు నుండియు బండ్లసాముగ్గి విశేషముగా బోవుటలకున రుణరేఖాస్థితి జర్మనీ అంతటను ఆగిపోవుచున్నది. ప్రయాణికుల బండ్లకు ఆయుగుకుండులు తగ్గిపోయినవి. ఆహార పదార్థములు చాలనందులన జనుల కత్తననరమగునంతటి అన్నమైన లభించకున్నది. అందుకులన ముఖ్యము కరెన్సీలు నశింపవలసి వున్నట్లు చూచుచున్నాము. తగిన లిండినందులకుల మరణసంఖ్య కాచ్యెను. జనసంఖ్యచాలకుకగ్గును. క్రొత్తకోగములు తగ్గుచునున్నది. రోల్లెసాముగ్గి రాబోవు ఏప్రిలు నెలలో సరికే పూర్తియగును. ఉరలగడ్డలో మేనెలలో నమాప్రిండును. క్రొత్త పదార్థములు మార్కెట్లో నంకే మొదలును పాలకు కుత్తులను మాడలను గూడ చంపునెడల మాంసము కొంతకాల ముదరును దొరకవచ్చును. కొన్ని వోట్ల పీఠస్థులంతకునుండు గాక వెల్లిపోవును. ఇకనుండు పండబోవు పంటయుద్ధపురపు పంటలూ నశముండగలదు. జర్మనీ కావరపదార్థముల నశింపవలసియు గ సరఫరాచేయు టానకాగముని అనేకమంది ఉద్యోగియులు చెప్పుచున్నారు. తేకేయులందఱును వెల్లుపడి తనమునై బ్రదుకుచున్నారు. ఇంక నత్యంత దారుణమగు షామును సంధించుచున్నా, బోల్షెవిజము వ్యాపించుటయొకప్పుడు. పంటకాలములోగా నితరజేతులనుండి తగినసమయము లభించకుండిన రెండుకు దానవచ్చు. జర్మనీ నైకాధిపత్య మింతలో మరల విజృంభించుటకెట్టి అవకాశమును లేదు. ఇంతవరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు 30 కేలటన్నుల గొడ్డుమాంసమును, 5 కేలటన్నుల కండెన్సరు పాలును జర్మనీ కమ్మిరి.

అంతర్జాతీయల మరాగతములు

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—అంతర్జాతీయల మరాగతములకు గూర్చి విచారణ చేయుచున్న డిప్యూటీ సెక్రటరీ జనరలు ఆ తరాయిల డిప్యూటీ సెక్రటరీ 20 వ రిపోర్టును హార్టెన్ శేఖరులకు పోపుచున్నాడు. అంతర్జాతీయల మరాగతములకు వాటిలో 7 లకు షార్టెన్ శేఖరులకు లభించింది. వారికి మిక్కిలిపెట్టి నాకావార్తలు స్థాపనమున విచారణ చేసి కేసులను మిక్కిలిపెట్టి నాకావార్తలు చేయవలెనని మరలనుచుండ లంధన్ లోనున్న చేస్తున్నాడు.

ఉన్నతసంఘమువారు కురిష్కరింపవలెను

పారిసు, ఫిబ్రవరి 20:—నష్టపరిహారముగ నేమి నిర్ధారణ చేయవలెనని ఉన్నతసంఘమువారు ఉన్నతసంఘమువారికి

(వాసిరి. యుద్ధములన నితరజేతులకు కలిగిన నష్టము నంతకు జర్మనులు భరింపజాలరు గాని వారెంత సామర్థ్యములతో నిర్ధారణచేయవలెను. అన్నినిర్ధారణచేయుటదే మొత్తమునకు మరలనేనీ నష్టపరిహారమున్నట్టిని పొకవారు. ఆసంవత్సరమున కన్న మేమి యుగలందరు. నిర్ధారణమున దేన జర్మనీయును నితరజేతులకు హామ్య మొత్త మిచ్చుటకును. అన్ని విధములకు నష్టములకు జర్మనులకులరాబట్టకలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కోరిరి గాని యుద్ధపురుషులను మాత్రమే కోరవలెనని అమెరికావారు తెలిపిరి. ప్రభుత్వ ప్రజలయొద్ద 450000 వివాదము చేయుటకు. వారివెలకెక్కుకపురల నుట్టి రాబట్టకలెనని. ఉపయోగమును పనియగుగా చేయవలెనని నేక కలవలెను గాని విల్యున సభాపతి గ్రాహరానే పరిశ్రమలచే యుద్ధమువారు నగరములకు జర్మను ప్రతినిధులకు పిలువవలెనని నేరత్తుకులంబుచున్నావని, బ్రిటిషు గూడుని. యుద్ధపురుషులకు ఇతరపరిహారములు కూడ రాబట్టకలెనని ఉపయోగమును వ్యాఖ్యానము చేసిరి.

కార్మిక సంఘము మున్నగు సుపసంఘములు

లండను, ఫిబ్రవరి 20:—అంతర్జాతీయ కార్మిక సంఘమున భక్త్యముగల జేకేయులను జేకేమైన వారిధానము నతిక్రమించిన జనపదపరివలసినదినిగురించి నేను సమస్యను బ్రిటిషు వారి మావల వాల్చిందిరినను ఇంకవదాయమున్నును వానిగుర్చి ఆలోచించుట కేర్పడిన సంఘమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వములను నున్నాయలను చూపు తీసికొనింది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి ను మేరము జేకేయులకు సుహృద్దేవులకును గూర్చి నువరాష్ట్రముల వారాలించిరి. ఆదివారమున వెర్సెల్స్ కన్ఫరెన్సును వారికి పంపబడినది.

సోలంబు దొరతనము.

సోలంబుపల్లికినిగల్గి సమాజేశమైనది. సభవారు మంత్రిుల అధికారమును నిర్ధారణచేసిరి. పిట్టేరిస్కీ నర్తకుని గా నంగీకరించి గాన పాటించుదొరతనమును మిక్కిలుందలివారు పాటించడకు నని పుచ్చుకొనిపడినది. డెన్మాక్కు సైన్యనిగ్గుల విషయమునుగూర్చి డెన్మాక్కు మంత్రి తెలిపెను. దానిని విచారించుట కొక ముపసంఘ మేర్పడుచున్నది.

రాష్ట్రముల విషయములు.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 20:—రష్యాదేశమునకు మిక్కిలు దాల్చిందిపడెను. నేన్నున ఆస్ట్రేలియాలో గూడు ఉండెదన్ను వరకును ఆస్ట్రేలియాలో రిక్తములును. మెక్సికోను, వెల స్టీ ను, మొ గా కో, రై డి, మిక్సి గు రాష్ట్రముల పక్కలు కలవు. రష్యాను పక్కలు మెక్సికో. జర్మనులకుల ఆహాయము కలుగకుండ వారికి తొలగించుట బ్రిటిషు ప్రభుత్వము అమెరికాదేశమున వారివల నంగీకరించి. తొలగించు విధానమును దక్షిణాంశము కలిగినది. రై డిను ప్రభుత్వమునకు చేర్పకలెనని పరామర్శ వారిది. ఆచటి ప్రజలకు నిరాశులు. వానందుకు మున్నగు ఏర్పాటులు చూచుచు బ్రిటిషువారు నిరి.

ఆర్మీయా విషయము.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 21:—దిన్నె సెనెట్లో మెర్సెనా మొదలు వార్తయూ అమామనమున కల దేశముల నైతిసి యా ఆర్మీయా సెనెట్లములకు బెర్లిను బిల్లులు వాడుడయ్యెనా భావము, కిరయించి కలిపి ఆర్మీయా రాష్ట్రముగా చేర్పవలెనని. ఆ రాష్ట్రమున నానాదేశసంఘాకారముక్రింద పాపాలించుట కుత్తర మిచ్చుకలెను. ప్రెలివాండు సెనెట్లములకు భాగముల నియోగకలెను. ప్రస్తుతము కాక్సు సులూనున్న ఆర్మీయా రిఫర్మినుడ దానితో తరగలదు. ఈ కోరికలను సంధిపథవాటికి విస్తరింపగోరెదమని ఆర్మీయా ప్రతినిధి బాగను నూరుకు పాపాగా నుడిసిరి.

జర్మను నాకాదళము

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—అమెరికాలోను జర్మనుదళమును అట్లాంటిక్ లోనుంచునలెను. జర్మనుదొరతనమునకు ముందు ధరించు పట్టెన్ని జర్మను కార్మికులకులను వారికోలాండుకోటలను నిర్మాణంపై నెట్టిరి. నని బ్రిటిషు నాకాదళము వారు కోరుతునని ప్రతికూలముచిందినది.

క్లెమెన్స్-గారి స్థితి.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 20:—క్లెమెన్స్ గారు నేను కొంచెము నేర్పుతోటగా నుండిరి. ఇంతకు నెత్తిని స్థితి బాగుపడజాలదని డాక్టరులు చెప్పుచున్నారు. అయినను ప్రస్తుత స్థితి చాల బాగుగ నున్నది వారు చెప్పుచున్నారు. మొదట ననుకొనినంత కంటెను గాజులు చాల అపాయకముగ నున్నది. గుండు తీసివేయుటకు మీలెను. అంతగా బాధింపకుండ దగిన యేర్పాటులు జేయవలెను.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 21:—బ్రిటిషు గూడుని వెర్సెల్స్-క్లెమెన్స్ గారిస్థితి చాల బాగుగ నున్నది. ఆసంవత్సరమున తేదీ ఫిబ్రవరి 28 కేర్పడినది. వెర్సెల్స్ కు గలగలకు నెడల ప్రధానిగారు ముఖము బాగుగ తిరుగలను.

నిన్నరాత్రి క్లెమెన్స్ గారు గుండులనేర్పు నిద్రపోయిరి. ఉదయ మారుగంబుల కేర్పడుటకు వేసికొని కొంతమారు పి కావలికి హాయి పుడింది. వారి స్థితి ప్రతిదినము మును బాగుపడుచున్నది.

ఎం. సాము కేసు గారి సందర్శనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—21-5 తేదీనాటి పారిసు కలెక్టరు. ఎం. సాము కేసు గారు నేటి మధ్యాహ్నము క్లెమెన్స్ గారి కోరికనేర్పు చూపుచింది. వరపుమీద పండుగొనుటలన దగ్గునమ్మకులను నరకు “ఆరముభయము” నిడింది. అయిన ఆస్థితి నాల్గు తిప్పికొందుననున్నది.

స్వీకరుగారి పండేకము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ప్రజల మందిరపు “స్వీకరు” గారు క్లెమెన్స్ గారి కిట్లు సుదేశ ముండి:—వారికి ను గుండు వారికింది తిప్పింబుకొని నుడులకు ప్రజల మందిరముదలి నప్పులందటి తరపున నేక సాహసముపూర్వకా భినుదనముల నిర్వించుచున్నాడు. (ప్రాన్సు, మిక్కిలుందలి వారల ముఖము గాడ్మును, యూరపు కాంతి సంస్థాపనామును మీరు చేయవలెను కార్యముల నన్నిటిని మీ ఆపామాన్యాధికారులతో నెరవేర్చుకొనుటలు పూర్ణావస్థలను మీకు త్వరలో లభించును గాక యిది విశేషముగా గోరుచున్నాను.

రాత్రి బాధాకరముగ నుండుట

పారిసు, ఫిబ్రవరి 22:—ప్రాంతాలపు ప్రతిక ఒకటి ఇట్లు లెంపు చున్నది:—నిన్నటిదినము 40 గురతో మల్లాది రాత్రి క్లెమెన్స్ గారు కొంతకేసుకొనిరి. నేటిదిన మరల కా యానము కొంచె మధికముగ నున్నది. ఒక్కమాటైన ముఖమున లదని వైద్యులు చెప్పిరి. కేరీపు ఉష్ణము 98.7 డిగ్రీలు. వాడి సామాన్యముగ నేయున్నది.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 20:—క్లెమెన్స్ గారిస్థితి మొదలు కలపబడినంత ముఖపుగ నుండెను వార డింతత్వరముగ సంధిపథకు రావాలను.

రెడ్డుకాను సానైటీలు.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 22:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు, ప్రాన్సు, గ్రేటు బ్రిటను ఇటలీ, జపాను దేశముల రెడ్డుకాను సానైటీల అస్థులందఱును వెర్సెల్స్ చేతిలో గనినవడినది. తుయకోగ నివారణార్థమును, కిరపాపదార్థమును తగిన యేర్పాటులను చేయు సమస్యలను తర్కించెదను. షానుములను గాని మహాదారులతో గుమలన గాని ప్రపంచ మందెచ్చు నేతేము వాగకొంచుచున్నా అచ్చటికి విమానములనై. మొదటి వైద్యులకు మరలకు ఆహారసామగ్రిలను బంపకలయునని వారి యుద్దేశము. ప్రధానకార్యాలయములములా కానీసులో స్థాపించుదేశమును.

దిన్నె ఆసియా మాత్యలు

పారిసు ఫిబ్రవరి 21:—యుద్ధకాలమున ఆర్మీయానిరి యాదేశముల ప్రజలను హత్తుచేయుటకు త్రయిచ్చినందులకు విచారణకు హాజరకాలెనని జర్మను సేనాని మెముకు ప్రధాన సేనాని డి. ఎ. స్ట్రెట్ కుత్తు నంకెను.

అంగండు

పార్లమెంటు మహాసభ

శ్రావణ సైనిక శాసనములు.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:— వెడ్జెవుడ్ గారి ప్రక్షాళన ప్రభుత్వము కొనుగోలు ప్రజలనుండి దరమన మాంటేగు గారిట్లు చెప్పిరి. ప్రస్తుత ముమేరికానుండి లబధిరాయిగా అంగండునకు వచ్చుటకు అనుమతిపడదు కాని సంధిపూర్వమైనవేతక తా మామంకమును మరలసంతోషపూర్వకముగ తాలోచించె దు. మాంటేగు గారిట్లు చెప్పిరి. ఇండియా దొరతనమువారు నూతన సైనిక శాసనములను చేయుచున్నారు. ఆశాసనములు సామ్రాజ్యశాసనంధివారి ప్రత్యేక సంఘమువారిసలహాలవైవా ధారపడియుండును. వీరాశాసనములను ధరింపవలయును. వీరు కూడ దని విశేషములుండక సంఘమునందు విశేష గౌరవము జేందువారందరికిని లై సెన్సు విశువ్యుబడలయును నంగతి తా సంగమువా తాలోచించెదరు.

గురగు బ్రో యువసంఘమువారి సేవేక ఇంతిగానే నిమిరవడగలదు. ప్రస్తుత సభాకాలముననే భాగత సం స్కరణములపట్లము ప్రవేశపెట్టబడు నని తాను తలచు చున్నాడు.

తెప్పి నెంటు కర్నూలు 25 జి. సార్వభౌమిక ప్రభుత్వ ప్రకరణ నొసగుచు బ్రిటిషు గారిట్లు చెప్పిరి. ఇండియా "మోనజిటు కాండు డిగ్రీజిటు" విశేషముగ లభించుటలో తర్రక సంఘాధ్యక్షుడు గుంతోపపూర్వకముగ హిందూజేతపు దొరతనము వారికి సహాయ మొనరించును.

రుమ్మా పిత్తి

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— ప్రజల మందీరమున కర్నూలు ప్రభుత్వ గారిట్లు చెప్పిరి:— బోల్షెవిక్ గాస్త్రి కు ప్రభుత్వ ముల నొకదానివేతక నొకదానిచొప్పున నన్నిటిని తొలగించి ఉత్తరదేశమున దళములన్నిటిని తేర్చి జనరలు డివిజన్ గారి నెదిరింపవలయునని తలచుచున్నాడు.

యధికారమునువారి తరపున వీలు ప్రభుత్వ గారిట్లు చెప్పిరి. ఇటీవల వార్తలను తీరమునందలి తిశాగమన మతిశేషమొసరినవియ్యడెను. మన నక్షము చాలస్వల్పము. శత్రువులపై మహారము. మనదళముల తేమమునకు ప్రస్తుత ముట్టిభంగమును లేదు. ఇకముందు బోల్షెవిక్ లుంకా పట్టు పట్టుపడెదల మరకొన్ని దళములను తీసికొని రావలసి యుం టును. మంచు చాల అరిమితియగు పుష్పము సర్ ఎర్నెస్టు హుకి టనుగారి సహాయములన ఆంతిగా బాధ లేకుండెను.

తెరిటోరియలు దళములు.

లండను, ఫిబ్రవరి 16:— ప్రజలమండీరమున కర్నూలు జోన్సుగారికి ప్రభుత్వము మొసగుచు కపైజె గెట్టుగారిట్లు చెప్పిరి:— హిందూజేతమునందును ఇంక వా సమీపప్రదేశములందు ను ఉంచబడిన తెరిటోరియలు దళములను సాధ్యమగుంతర త్వరలో తేరిలనియున్నదనుమాట వాస్తవము. వారిలో కొంద తేరికతగానే ఇంగ్లండునకు రాగలరు. వారిని విడుదలమిత్తమం కుమకుదళము లతిత్వంధముగ సేకరింపవలయున్నది గాని అని ఇంగ్లండునుండి బయలుదేరుట కింకొంతకాలము పట్టును.

హిందూ దేశ ఆహారపదార్థ సమస్య

లండను, ఫిబ్రవరి 19:— ప్రజల మందీరమున బెన్సెట్టు గారికి ప్రభుత్వము నొసగుచు మాంటేగు గారిట్లు చెప్పిరి. హిందూజేతమందలి ఆహారపదార్థములు చాల ప్రయముగ ను న్నుచి గాన బర్మాదీయులు కేపు రేట్లను తగ్గించ వలసినదని తాను పిప్పింగు. కంట్లోలరును గోరెను. నవీయు. డిక్సెంబరు శరేట్లమును నూటికి 48 చొప్పున తగ్గించబడిన వని తమకు తెలి యవచ్చుచున్నది. ప్రస్తుతము రంజాననుండి బొంబాయికి ట గ్గు బరువునకు కేపు రూ. 80 య. అది యింకను నూటికి 15 వరుతుల చొప్పున తగ్గించబడగలదు.

గాజీ మసంపూర్ణములు

కర్నూలు యేలుగారికి ప్రభుత్వము మొసగుచు మాంటేగు గారిట్లు చెప్పిరి:— గాస్త్రి కు ప్రభుత్వము వారి ప్రతిపా యములను తాను కొన్ని ప్రతిపాదనలు చేయిగాని ఆ ప్రతి పాదనలు సాధ్యకారిత్వ ఇండియాదొరతనమువారి బాధ్యతా తమంపపడలేదు. అదిగూడ గాస్త్రి మెంటు కర్నూలుపనువారిని ఎప్పుడు కర్నూలుపనువో ఆ తేదీని ముగ్రము తాను స్పష్టముగ తెప్పరిం.

సోలీసుకాఫి

కర్నూలు యేలుగారికి ప్రభుత్వము మొసగుచు మాంటేగు గారిట్లు చెప్పిరి:— ఫ్రాన్సిక ప్రభుత్వమువారి సూచనల

సమసింధి ఇంటిముఖ గాస్త్రి కు ప్రభుత్వము చీకములను హెచ్చించబడినదకు ఇండియాదొరతనమువారి సూచనలను తానుంగీకరింపిరి. ఒకటి రెండు చిల్లములము లింకను పరిష్కరింపబడవలసియున్నది. ఆ విషయముల నత డింక లోనే ప్రకటింప వచ్చేదియనుచున్నాడు. క్రింది తర తి సోలీసు ఉద్యోగిముల చీకము లిటీవల విశేషముగ హెచ్చింపబడిన వని మాంటేగు గారు చెప్పిరి.

మంత్రుల పునర్నియోజనపట్లము.

లండను, ఫి. బేరి 21:— పార్ల మెంటు (ప్రజల) సభ లో ఈచట్టము మూడసారి చదివి ఆమోదింపబడినది.

సంధి దినోత్సవము.

లండను, ఫి. బేరి 20:— తేకము మండలము సంధిదినో త్వమును విశుద్ధిపీఠము మాన్యు వేకుకలతో జనమట కేరావు టులను చేయుటకు సార్లమెంటు ప్రజలసభ సభ్యులు కొంద రును ప్రసంఖులకు ఇతరులు నొకసంఘముగ సేర్పడిరి.

ప్రభుత్వమువారు; వై మూరిక ప్రయోగము.

లండను, ఫి. బేరి 21:— వై మూరిక ప్రయోగపు చట్ట ము ప్రజల మందీరమున మూడసారు చదువబడి అంగీకరింప బడిన కర్నూలు సీమా గారిట్లు చెప్పిరి.— వై మూరిక ప్రయోగ మును వీలయున్నది ధికులకు ప్రాప్తమొంది దానికి సహాయ మొనరింప వలయునని దొరతనమువారి ఆభిప్రాయము. ఇటీ వల సొక బ్రిటిషుదినము మొక్కసారి నూరుగంటలపేపు గారి లోచండెననియు, గంటకు 50 మైళ్లవొప్పున చూచినను అది 6000 మైళ్లదూరము ప్రయాణము చేసియుండుననియు నతడు తెలిపెను.

తిలకుగారి కేసు విగిహావుట

కాండ్లర్నూ గారి సాక్ష్యము

లండను, ఫి. బేరి 19:— నేటిదినముతిలకు గారి కేసు విచారణలో సర్ వీలంబైన్ సిగ్నిలుగారిని ప్రాసుపరీక్ష చేయుగా తిలకు గారు బ్రిటిషు అధికారుల హత్యల సరిగియుండినవారు కారనియు, కాని వారు హత్యలకు కారణమగు స్థితులకు గలి గించుటకు బాధ్యులని చెప్పవలసియుండుననియు చెప్పిరి.

కాండ్లర్నూ ప్రభుత్వ గారు సాక్ష్యమునున్ను పూనాయం దు పేనుకలిగియున్నది వివిధగృహములకు పోయిచూచినవైసకు లు తమ కార్యములకు కమనేషుగా బాగ్రత్తతో చేసిరని టు రాండు గారు విశేషదౌర్జన్యములు చేయుచుండినవారని కాని; కోనగ్రులసంఖ్య అధికమగుచున్నట్లు అధికారులు మాపుటకు ఆకోగ్రుంతు లగువారినిగూడ ఆనుభవితో నే యుచుండిరిని కాని చెప్పవలసి విషయముల కారణము అందడము చెప్పి రి. పూనా ప్రజలు తమకు చేయబడిన సహాయమునకు చాలకృత జ్ఞులై యున్నారు. తిలకు గారి ప్రోద్బలము అప్పటి స్థితులందు కష్టములకు కలిగించి యుండవచ్చును. ఇంతులకు తోడుగా ప్రజలు చాల కష్టములను బడుచుండిరి.

సర్ కిచర్నూలు గారు ఇట్లు చెప్పిరి:— 1897 న సం తమున పూనాలో పేనుకలిగియున్న వైసకు దౌర్జన్యము చేయు చుండిరిని ఏమియు చెప్పబడలేదు.

సర్ ఎడ్వర్డుగెట్టు గారు చెప్పెను బ్రిటిషు అధికారుల ఘోరమొందిట వ్యర్థమనియు, అధికారులందు సంక్షోభము గలుగునట్లు చేయుటకు కఠినచర్య నవలంబించుట అవసరమని తెలిపిరి. కేసు వాయిదా చేయుడెను.

లోకమాన్య తిలకుగారియొక్క కేసుకు సర్ వాలం బైన్ సిగ్నిలుగారు భుక్తులతో కూడ గలిగినది లండనునుండి కచ్చిన పుయి నేటు కంటినార్ల తెలుపుచున్నది.

జనరలు మొక్క తాళాన్య గ్రాండు సి. హుసేలి పేజి వారియొక్క "హెచ్. ఎమ్. పి." ట్టు కాన్సా నెజులు వివాదముల సజీవముగనుండి ఈ ము 28 వ తేదీ ప్రధాన్య బ్లాను థిల్లి యగదాశేఠుల.

వెల్లెంటుగారి ఆపీచా.

లండను, ఫి. బేరి 18:— ప్రీవీకౌన్సిలువారు మరల వీనెంటుగారి ఆపీచా విచారింపగా సిందారోపితము లగు వ్యాసము తొతమాత్రమును దొరతనమువారివై ననూనుగలి గింపని ఆప్టానుగారు వాదించిరి. కేసుమరల వాయిదా వేయ బడినది.

వెల్లికో ప్రభువు ప్రకంచనంచారము. లండను, ఫి. బేరి 21:— నేను మధ్యాహ్నము వెల్లి కో ప్రభువంతులు హెచ్చుచుతుంటి న్యూజీలండు నాకలో బయలుదేరిరి. అతడు వన్య ముగాలిచాల ప్రభులుగానుండెను.

వెల్లింగ్డును ప్రభునకు విందు

లండను, ఫి. బేరి 19:— రిన్న గాత్రి క్లాండ్డిచోటెలు లో కొందరు మిత్రులు వెల్లింగ్డును ప్రభునకు విందుచేసిరి. ఆ విందువభకు సర్ ఆర్థులూలి గా రభ్యుత్కరమొంది. మాంటా గూ, ఛేబరేతు గార్లు, హ్యూ, సింకో, సాంకుమోర్సు, విలిం గ్సు, హారిసు, లామింగ్సు ప్రభువులు, సర్ వెస్సెనెస్సు, సర్ వలంబైన్ దిరలు, సర్ భాంగ్, మా. ఫ్రీ మెకుభామను, మా. భూమేద్ర వాధవానూ, టి. టి. బెన్సెలు, ఎన్. సి. నేను, డి. టి. వచ్చిక్, సి. ఎన్. బహదర్, ఎఫ్. హెచ్. బ్రాగ్నిగార్లు మరకొందరును విందుకు వచ్చిరి.

మద్యములు

లండను, ఫి. బేరి 21:— మద్యములలో అకనముగ 100 కి 50 వంతు విక్రయమునకు అనుమతిపవలె నని మంత్రి దర్శమువారు నిశ్చయించిరి.

బిజీమకార్తికుల సమైక్య ట్టు

విషమస్థితి క్షమించుట

నికోధము తాత్కాలికముగ తొలగట. లండను, ఫి. బేరి 21:— విషమస్థితి క్షమించినదని నిన్ను సాయంకాలము కార్మికవర్గముల వారు తలచిరి. గనుల పనివాండు కార్యకర్తానామకు మహాసభను జరిపెనను టుచే మహాసభవారి అనుమతి లేకుండ వా రేమిచేయుటకును జంతువు వూరని దుష్టతుకుచున్నది. ఎటులైన నేమి నికోధము తాత్కాలికముగ నిడలిడి. సహకారిధానమున పనిజరుగు ట కొకవిధానమును దొరతనమువారికి పంపుటకు మండలవా నుల అభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకు గనుల యజమానుల కార్మినిర్వాహక సంఘమువారు నిన్ను సమావేశమై నిశ్చ యించిరి. గనులపనివాండ్రోక్తి కి కంతువారు సమైక్య ట్టు వా మోదింతురని తెలియుచున్నది.

దొరతనమువారు - గనులపనివాండు

లండను, ఫి. బేరి 21:— పనిచేయవలసిన గంటలకు వేతనములను గూర్చి ఆలోచించి మార్చి 31 వ తేదీనావున నివేదికమును పంపుటకు సర్వాధికారము గల యొక సంఘము వంటనే ఏర్పరుపబడును. గనులను ప్రభుత్వమువారి ఆధీనము చేయుటను గూర్చి వారు ఆలల తెలిపెనరని నేను జరిగిన గను లపనివాండ్ర కార్యకర్తానామక సంఘసభయందు లాయకు బాధ్య గారు నడిచిరి. ప్రభుత్వపు సాలనముక్రిందకు గనులను తెచ్చు విషయము నిం చు క ఆల సభ్యులు గ వా లో చిం చి న ను. పనిచేయవలసిన గం ట లు తగ్గింప బడుటయును 100 కి 80 వంతున వేతనములు హెచ్చింపబడు టయు వంటనే జరుగవలెనని స్పష్టి గారు నడిచిరి. విచారణ చేయకుండ దొరతనమువారు వాగ్దానము చేయకాలరు. కాన వంటనే విచారణ జరుపబడును. ఆసంఘమునకు మీరు ప్రతి నిధులను నియోజింపుడని లాయకు బాధ్య గారు నడిచిరి.

లాంకమైరు నూలువ్యాపారము.

లండను, ఫి. బేరి 19:— లాంక మైరు నూలువ్యాపార పు స్థితి దినదినమున శోచనీయ మగుచున్నది. సరకులు కావ లెనని శోరువా లేలు. లేక బరగులేట్టానుబరగు మండలము లందలి లోవగములలో 2/3 వంతు స్థితి విశోయన వని మాంసె ప్రభు గార్డులును క్షత్రిక ప్రాసినది.

టర్ని

కట్టుపైడిము

కట్టుపైడిము, ఫి. బేరి 21:— కట్టుపైడిములను తాధించుటకులెనని గాస్త్రి కేసుని ప్రతి బ్రిటిషు అధికారు లతో కలిగి బట్టుకొనిరి.

టర్ని ముద్దెనములు

కట్టుపైడి నోపిలు, ఫి. బేరి 22:— కట్టుపైడిములందు తురుపులకు క్రింద మడవారించి నక్షములు గలిగినవని అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు:— మరకొందినవారు 4,37,000; దెబ్బలు తగినవారు 4,08,000, వైసీలు 1,04,000.

అమెరికా

అమెరికా ప్రతివ్యవసాయకులు

న్యూ ఆర్లేయన్స్, ఫిబ్రవరి 19:—కొనబడినవారు లాభ కరములగు ధరల నియంత్రణ సమితియవరకు ప్రతిపంతు ధూమాలలో 1/8 వంతు ధూమాలను వీరు పెట్టవలెనని దక్షిణ జేతపు వ్యవసాయకులకు కొరతను పత్రికవ్యవసాయక వజీర ఉత్తమ్య సంఘముల వారి దండెను కలసి తీర్మానించిరి.

వానాదేశ సంఘమును అమెరికా వారాజ్యేపించుట

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 22:—వానాదేశ సంఘమును గూర్చి నితలు సభాపతిలో నాలోచించువరకును బిల్లును సభాపతి నిష్పాతిక భావమున నిలిపివేసినది. వలె నకు తీర్మానమును నెనెలుసభలో పెన్సూనియ (రిపబ్లికన్) సేతువనా దించిరి. వానాదేశ సంఘము అమెరికావారి భావమునకు కేర లము నిరుద్ధము. 10 వ నియంత్రణ ననుసరించి బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సామ్యసంరక్షణమునకు అమెరికాదేశమునకు కూడ వాద్యక కలుగుచున్నది. ఇది కేరలము మాకు కేరళముల బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞుల రాజనీతివికాసఫలితము. జనరలు స్ట్రెట్సుగారి నూ చర్య ప్రధానభాగముగా తీసికొనబడినది. బ్రిటిషు అధి నికేతనములగునాడ వోటునిచ్చుట వాద్యక ప్రతిస్పర్ధియగు బ్రిటన్ కు వోటును అమెరికాకు ఒక్కవోటును విస్తరు చున్నదని రిపబ్లికన్ భోరాగాను నడిచిరి.

అమెరికా వ్యాపారము.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 21:—1914లో జర్మనీకిందకున్న అధినికేతనములలో వ్యాపారమును వెంటనే సాగించుటకు అమెరికా వాద్యక సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

విల్పచరభావతి రాక.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 21:—విల్పచరభావతి గారిబాద్ధి వాషింగ్టన్ నాకరుపానగాలికి పాటునడిచునకు ఒంటరిగా బోయినట్లు తెలుసుచున్నది. న్యూమెక్సికో నాకరు నవ్వము కలిగినం దున కావలిసాకరులండి తొలగినది. యుద్ధ నాకరు తొలగినది. ద్వేయ కూగ్రసు లయినదను కలిసికొన కలెనని దానియన్ని అభిప్రాయించెను. మార్చి 6 వ తేదీన విల్పచరభావతి మరల న్యూయార్కునండి బయలుదేరును. వాషింగ్టన్ లో వారము సోపాలే యుండును. మార్చి 4 వ తేదీనో నంతకును చట్టములు త్వరితముగ కాంగ్రెసువారిచే నామోదించబడినవి. వానివైని సభాపతి శంకరములను పెట్టు వని దాని యన్ని తెలిపెను.

రుమ్యా

బోల్షివిస్టు సైన్యముల నోడించుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 21:—కన్స్టాంటినోపొలియండి కై మ్ము పులిక కిట్టు తెలియ వచ్చెను.—జనరలు దెనికెక గారు కాన్స్టాంటినోపొలియందు బ్రిటన్ లో చేరిరి. బోల్షివిస్టుదళ నులు పూర్తిగ నోడించ బడినది.

ఉత్తర రుమ్యాదేశము మిత్రమండలి విజయము.

లండన్, ఫిబ్రవరి 21:—బ్రిటిషు ఉత్తర రుమ్యాదేశము :—మిత్రమండలి వారిత్యలవ్వములతో విజయం తమకు దాడి నొనరించిరి. మార్కుల రెయిలు మార్గమున నున్న సోపాలోకు దక్షిణముగ 60 మైళ్లదూరమున్న కాగోలా చేరిరి. బోల్షివిస్టుల కవలెనకును నవ్వముగలిగెను. 50 గురు సైనికులు మరణించిరి. 80 గురుభయిడిలు పట్టుబడిరి. తుపా కులు, మందుసామగ్రి, బండ్లసామగ్రి విశేషముగ స్వాధీనము చేసికొనబడినది.

జర్మనీ

జర్మనీ విషమస్థితి

బేల్, ఫిబ్రవరి 21:—బెర్లినునుండి ఇట్లు కంతి కచ్చు చున్నది:—వొరెత్తరమువారి సైనికులు 85,000 మంది రూమాను మండలము దిశ కేరుచున్నను. మ్యాజ్చేయిముగడ్డ నున్న రెయివిబోయింది లురియనును స్పారాజిక్తులు పట్టుకొనిరి.

జర్మనీ పోలండులు

బేల్, ఫిబ్రవరి 20:—నూతన తాత్కాలిక సందిమర ఘట ప్రకారము పోలండులోడి జగదము లన్నియు 17 వ తేదీ నుండి నిషేధియబడిన దని బెర్లినులో చెప్పకొనుచున్నారు.

యుద్ధము జరుగుచున్నదని పోలులు చెప్పుట

వార్సా, ఫిబ్రవరి 14:—పోసేను టెలిఫోన్ సంక్షేమము:—తాత్కాలిక సందిమర జరిగిన దని మరకులను లక్ష్యముచేయక జర్మనీలు నిన్న రాత్రంతయును కేటియదయమునను పోసేను. రంకమున యుద్ధ మొనరించిరి.

బవేరియాను ప్రధానిని చంపుట.

అంస్టర్డము, ఫిబ్రవరి 20:—రెప్లికెంటు కాంటు ఆక్సో జేరి అనంతము 1 బవేరియా ప్రధాని హెరు ఎయిసి నెడగొని తుపాకీతో గాల్చి చంపెను. వెలీని కావలిదారుడు గట్టిగ కొట్టెను.

క్రొమ్యుకోన్ని వివరములు.

బేల్, ఫిబ్రవరి 22:—మ్యూనిచ్చ నండి ఇట్లు కంతి కచ్చు చున్నది:—హెరు ఎయిస్టెరుగాను విజేతములవద్ద కా ర్యాలయమునుండి దయట్లున కేగుచుండగా ప్రక్క సందు లో నుండి నెవ్వరో కాల్చి కేసి. వెనుకనుండి ఆతని తలకు రెడు గుండ్లు తగిలినది. అంతరము దయట్లున మాజే మగు నపుడు దేయవంత్రి హెరు ఆయుధ గాల్చుకొట్టిన హంత కుని కూపించుచుండ పట్టుకొని కేరినండి వెక్కు గుండ్లు కాల్చబడినది. (తెలిసి లండనున భయ వివరాలు తెలి. ఎడ మ ప్రక్కలో వెబ్బెలిలి హెరు ఆయుధ గారు కేల గూ తిరి. క్రొమ్యుకో నుండి వెబ్బెలిలి బవేరియాను ప్రధానిగా వారి దెవ్వటి ఒక్కెగ గారు కేల గూ తిరి. ఇద్దరు ఉద్యోగియులకు రెండు దెబ్బలు తగిలెను.

మూనిచ్చి అంతరంగిక కలహము.

కోవెన హేగను, ఫిబ్రవరి 22:—మూనిచ్చి నుండి యి ట్టాక సంక్షేమము కచ్చుచున్నది. అన్ని విధములగు వ్యాపార మున ఆరిపోయినది. బ్రాహ్మంధాగిపోయినది. ఎట్టబావుటా యొకటియెగురుచుండెను. అన్ని చోట్ల నందలును సమ్మెకట్టు చున్నారు. అంతరంగిక యుద్ధ మారంభ మైనదని మరియొక సం కేతము విచ్చుచున్నది. కలహ మారంభమగునపుడు గంటలు మోగెను. నగరపరిసరములనుండి 10000 మంది కార్మికులు నగరము లో ని కే గిరి. తుపాకీ యుద్ధము భయం కరముగ వారంభ మయ్యెను. దుకాణములు తొమ్మిదికొనబడినవి. వందలకొలది ప్రజలు పరుగులెత్తు చున్నారు. కానిస్పాల్ట కిట్టు ప్రస్తుతము టెర్మిను నాక్రమించి తక్కినవారు పారిపోకుండ వాటివేసిరి. స్పాల్ట కిట్టులలో ననేక మంది అరాజకులును చేరిరి. వారు సామూహికమోటారుకేటముల లోపిలులవెంటి దిరుగుచున్నారు. దయట్లులో జరిగిన అల్లలలో గాధమగుదెబ్బ తగిలిన యుద్ధయంత్ర గారు రోవాట్టి టెరుగా రిని వారు అరెస్టు చేసిరి.

బవేరియా ప్రజాప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వమును స్థాపించుట.

కోవెన హేగను, ఫిబ్రవరి 22:—బెర్లిను సంక్షేమము ప్ర స్తుతము శర్యులార్థమైన విప్లవకరుల మూనిచ్చి సోవియట్టు నిన్న రాత్రి సోవియట్టు ప్రజాప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వమును నెల కొల్పినదని వాసిటీ జయిటంగు కులిక (నాయుచున్నది.

హత్యచేయుటకు కారణము

లండన్, ఫిబ్రవరి 22:—బెర్లిను సంక్షేమము:—హెరు ఎయిసి నెరుకు చంపిన కాంటు ఆక్సో కాలీగు పూర్వము ప్రిసిద్ధి కెందియున్న బవేరియాను ప్రభుంబములోనివాడు. విప్ల వోద్యమాలే ఈ హత్యకు కారణమని కొందఱు నమ్ముచున్నా రు. హెరు ఎయిసి నెరుకు కుకనండిన సాంఘికవంత్రి. హెరు అంటర్నీ ట్టురుగాలికి నూడ దెబ్బతగిలెను. హెరు ఆయుధ గారిని తుపాకీతో కొట్టిన హంతకుడు ప్రిసిద్ధి గులలోనుండి చలూలుగ కైకొచ్చి మంత్రివర్గమువారుండు బల్లవైపు పలు సారలు ఈ హత్యలకు కార్యకట్టున్నది. విప్లవ మెరవారల కల్లనండి వేకొన్ని గుండు వచ్చెను. అగుండలో నొకటి న్యాయకాభిమానులై గారు జిమ్మెగారికి తగిలెను. హెరు ఆయుధ గారు గాని హెరుటిమ్మెగారు గాని బ్రదికడదని తోచెను. మూనిచ్చిలో అంతయు గందరగోళముగ నున్నది. ప్రస్తుతిస్థితి నెట్లును కాలి నెలకొల్పకాలమని సైనికాధికారు లంగీకరించుచున్నారు. రక్తపాతవర్ష తిధారుణముగ నుండు నని కలంచుచున్నారు.

మాతృభాష

ఆంధ్రప్రదేశ్ అసంఘాదకుడు:

అయ్యో! మాతృభాషాధారణమునకు ముఖ్య సాధనము, మాతృ భాషాధారణము యని చెప్పకలసి యున్నది. మాతృభాషాభి వృద్ధియే, సాంఘికవృద్ధికిని, దైవికవృద్ధికిని మార్గములను చూప గలదు. ప్రిస్తుతము మనము చేయుచున్న పనియేమి? మనోత్క గంధి మనోత్కముడు తెప్పినట్లు అనగా మాతృభాషామారణ మొనర్చి, తిక్కారణఫలముందు పరభాషాసాధనముల గట్టుచు న్నాము. రాజకీయవ్యవహారములకు పరభాష అవసర మైనప్పు టికిని, వ్యవసాయములందు తల్లిదండ్రుల యెదుట పరభాష అవసరము లేదుగాదా! వ్యభాషముట్లాడు స్నేహితులకు తిథిం చు లేఖలయందు పరభాష అవసరములేదుగాదా! అవసరము లేనప్పటికిని ఆయా వృత్తములయందు పరభాష శుభయోగింప నేల! ఆంధ్రులలో పాఠశాలలో నుండునపుడేగాక యెవ్వరు నున్నప్పటికిని, వ్యవస్థాపనలయందు గూడ, ఆంగ్లమువడము లనే పలుకుంచుచుండురు. ఆంగ్లముభాషయందు మూట్లాడుట యోగ్యనిశ్చయమగు మోక్షమార్గ మని కలంచుచుండురు. అందు వలననే ఆంధ్రులయొక్క స్థితి యిట్లున్నది. మరి వంక యుల! తమయొక్క భాషావైకాల్యము మూలమునను, తమ సారస్వతాభివృద్ధి వలనను నాగరిక గంభయను స్పృహించి, హైందవజాతులయందు ఆగ్రీష్టానము వహించియున్నారు. వనితులగు మనోరావ్వి కంఠములను, మాతృభాషాసేవ చేయుచు, తక్కిలములను పొందుచున్నారు. వంక జేయులవలె నో, మనోరావ్వి జేయులవలెనో, పూర్వమునకు అత్యంత కీర్తిసాంద్రులగు, ఆంధ్రులు కూడకు ఉన్నతపదవి నలంక రింపవలదా! తాము యావత్ భారతరాజ్యమును, ఏకచ్ఛక్తి ముగ పరిపాలించినవాటి యశస్సుపడెను, నిలువవలదా! ఆంధ్రు లిక నైనను అత్యగౌరవరక్షణార్థము, మాతృభాషా పున రుద్ధారణ మొనర్చుకొనేమాత్రకు నిశ్చయమగు పుత్రులగుదురు గాక! వ్యభాషాధారణమునకును, సారస్వత వికాసమునకును కారకములగు, గ్రంథా గారములను, స్థాపింపవలయును. ప్రితి జేతపుతుడును, పరజేతనకర్మత్రిని విడిచి, మాతృభాషాసేవక వృత్తి నవలంబించి, మాతృభాషా రక్షణమునకై, వీరకంక ఐము గట్టుకొని, భాషాసేవక సంఘముల నేర్పరుపవలయును. ముఖ్యముగ ఆంధ్రులలోకవిదయమున ప్రితి ఆంధ్రవీరుడును, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునకై నడుములు విడిచగట్టు వలయును. అత్యగౌరవమును రక్షించుకొనవలయును. భారత పుత్రుడగు ప్రితిహాసపుడును, విలపించుచున్న భారతమాతను ఓదార్చుటకై పాటుపడునుగాక! నాయకు లందరు ఈ యుద్ధమమునకు తగు పోరాటాహ మిచ్చెదరుగాక!

ఆంధ్రునికేరనము, } అన్నంరాజు పూర్వచంద్రరావు కలకత్తా.

మెనపాటేమియూలో బ్రిటిషువారు చేసినపని

లండన్, ఫిబ్రవరి 20:—గత రెండు సంవత్సరముల నుండి మెనపాటేమియూలో మనము స్థిరపడితిమి. నీటిపా రుదల వ్యవసాయము వ్యవసాయపు సామగ్రిలను పంపుట మా న్నగు కార్యములను విద్య. ఇతర అభివృద్ధిలు. అద్భుతముగ జరుగుచున్నవి. 500 ఏండ్లలో జరుగని పని 2 ఏండ్లలో జరిగి నది. వెలస్టిలలోను పిరియలోను నూడ నిట్టి అభివృద్ధియే జరుగుచున్నది. రోడ్లులును ఇనుపదారులును వేయింపబడినవి. నూతులు క్రెవ్వింపబడినవి. తురుమ్మల పరిపాలనమున ప్రజలెన్నడు నెరుగ స్పృహము నైక్యవ్యము నిపుడు వారు దయగలిగిరి. ఆర్మీనియలో అవారవదార్థములును రాకపోకల సౌకర్యములునునూడ లేవందున ప్రజలు చాలకష్టములకు పూలెయున్నారు. వంపబడిన సహాయసంఘములు బాగుగా తోడ్పడుచున్నవి. పిరియా వెలస్టిను మెనపాటేమియూల లో 150 కేల మంది ఆర్మీనియలకు బ్రిటిషువారు ఆహారము నిచ్చి పోషించుచున్నారు. వారిని వారి జేతమునకు పంపుటకు మార్గములు చక్కబడువరకును వీలులేదని కష్టము ప్రభువు ప్రభువుల సభాసంకు నడిపెను.

ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీనో అంతకును వారములో హిం దుదేశములో 3140 మందికి క్షేగువ్యాధి తగిలెను. 850 మం ది చనిపోయిరి. ఇందులో బొంబాయి రాజధానిలో చనిపో యినవారు 280 చెన్నపురి రాజధానిలో 295 కింగారా రాజ ధానిలో 8 రు గీహరు ఒరిస్సా రాష్ట్రములలో 678 బర్మా దేశములో 438 పంజాబులో 126 మద్యహిందూదేశములో 26 మైసూరురాష్ట్రములో 144 వైశాఖరాజ్యములో 191.

The Peace Conference.

What is Reparation?

LONDON, February 20.
PARIS:—With reference to the Reparation Committee's action in sending back to the Supreme Council the problem of deciding what constitutes reparation, Reuter learns it is realized that it is impossible for Germany to pay the total war costs of the Allies, and it is for the Conference to decide what sum Germany shall be called on to pay. This, when obtained, will be divided proportionately among the Allies. It is not anticipated that the division of the amount will present formidable difficulties. It is generally recognized that countries like Belgium, whose industries have been totally destroyed, will have the first claim.

M. Tardieu, to-night, said the British and French considered that Germany should be held responsible for all the costs, while America thought that only the actual war damages should be demanded. M. Tardieu added that he calculated that 450,000 private houses had been destroyed in France. Their cost must be computed not at pre-war rates, but at the present rates of rebuilding. M. Tardieu did not believe that the Conference would make sufficient progress to enable the Germans to be summoned to Paris for the signature of President Wilson's return, but progress was faster than anticipated.

The Committee's Interpretation.

Reuter learns that the interpretation of the reparation agreed upon by the Reparation Committee includes indemnities.

Labour and Other Commissions.

LONDON, February 21.
A communique from Paris says:—The International Labour Legislation Commission to-day continued its examination of the British scheme, especially concerning any country failing to carry out the provision of the International Labour Convention to which it is a party. The Inter-Allied Sub-Commission of Ports, Waterways, and Railways, to-day, continued to examine the British and French drafts regarding the administration of international rivers. The great Powers to-day, considered the question of the creation of neutral zone between the Hungarians and Rumanians in Transylvania. The matter was referred to the Supreme War Council at Versailles.

Allies Recognise Polish Government.

It was decided that the Allies, as a result of the session of the Polish Diet in which the power of Polish Ministers were confirmed and in which M. Paderewski was acclaimed, should recognise the Polish Government.

The Danish Minister stated the case of Denmark in regard to Schleswig. This question was referred to a Commission.

M. Clemenceau's Absence

LONDON, February 20.—7 P. M.
PARIS:—M. Clemenceau's absence from the Conference is likely to be prolonged for his condition is undeniably much worse than at first expected.

Territorial Problems.

LONDON, February 20.
PARIS:—The Council will now probably defer its consideration of the Russian question for several days. The Adriatic problem will, no doubt, be held up until Signor Orlando's return from Rome. Various small questions remain to be considered by the Council notably Schleswig, Palestine, and Morocco, but there remains only one vital question entirely untouched, namely, the Rhine. The French, British and Americans are entirely agreed on the necessity for removing the German menace. Any dissimilarity of view that may exist arises from the method of securing that removal. The French want the Rhine as a strategic frontier. The British think the menace can be removed by the disarmament of Germany and other safeguards under the League of Nations.

The Case for Armenia.

LONDON, February 21.
PARIS:—Boghos Nubar Pasha, the Armenian National spokesman, states that the Armenians' claims, which the Peace Conference will hear shortly, are that the belt of territory across Asia Minor from Mesina to the Georgian frontier, comprising Cilicia and the Armenian vilayets of Erzerum, Bitlis, Van, Diarbekir, Kharput and Siwas, should be formed into an Armenian National State under the guarantee of the League of Nations, with a great Power as mandatory. The Armenians also ask for the port of Trebizond, and part of the vilayet of Trebizond. The existing Armenian Republic of the Caucasus will naturally form part of the new State.

Germany's Fleet.

A British Proposal

LONDON, February 22.
The papers state that the British Admiralty will urge the Peace Conference that the surrendered German fleet be sunk in the Atlantic and that the Heligoland forts be razed by German labour at the expense of the German Government.

League of Nations.

Sharp American Criticism.

LONDON, February 22.
WASHINGTON:—In the Senate, to-day the Republican, Mr. Sherman, introduced a resolution calling upon President Wilson to preserve an unbiased mind until he had discussed the League of Nations with the Senate. The Republican, Mr. Borah, attacked the League as a radical departure from American policy. He said Article 10 of the League's constitution would make the United States one of the guarantors of the territorial integrity of the British Empire, and declared that the League was the greatest triumph of British diplomacy for three centuries, and that the scheme was taken almost bodily from the constitution proposed by General Smuts, while the League's recognition of the voting power of the British Dominions gave America's greatest commercial rival five votes to the United States' one.

British Labour.

Situation Less Critical.

LONDON, February 21.
Labour circles, last evening, regarded the situation as less critical. The decision of the Miners' Executive to summon a special conference shows that they feel they cannot go on without a further mandate. Anyway, the deadlock has been temporarily removed. A meeting of the Executive of Mineowners' Associations, yesterday, decided to collect the opinions of the districts with a view to submitting to Government a scheme for the reorganisation of the industry on the co-operative principle. The results of the miners' ballot hitherto indicate that a two-thirds majority will vote in favour of a strike.

Government Offer to Miners.

Two Royal Commissions.

Mr. Lloyd George at to-day's conference with the executive of the Miners' Federation stated that the Government was prepared immediately to appoint a Royal Commission with full powers of investigation to report on hours and wages not later than March 31st, and the question of nationalisation at some later date.

Mr. Smillie stated that the Federation might be willing to defer a decision on nationalisation, but must press for an immediate reply to their demands for a 30 per cent. increase in wages and reduction of hours.

Mr. Lloyd George replied that the Government was unable to give the concession without inquiry. He proposed, therefore, an immediate and thorough investigation and invited the executive to nominate representatives to serve on the Royal Commission.

Mr. Smillie stated that the executive would consider the suggestion, adding that the executive would be unable finally to decide the question without a Conference of delegates.

Lancashire Cotton Trade.

Situation Increasingly Serious.

LONDON, February 19.
The "Manchester Guardian" has good reason to think that the state of the Lancashire cotton trade is serious and is becoming more serious daily. It is stated that two-thirds of the looms in the Burnley and Blackburn districts have stopped owing to lack of orders.

American Cotton Grower's Decision.

NEW ORLEANS:—A Conference of growers, bankers and merchants of the cotton States passed a resolution calling on the southern planters to curtail acreage by one-third until consumers are prepared to pay remunerative prices.

Re-Election of Minister's Bill.

LONDON, February 21.
The House of Commons passed the third reading of the re-election of Minister's Bill.

Peace-day Celebrations.

"Beacon Flares" Proposal.

LONDON, February 20.
An influential Committee of the Members of the House of Commons and others has been formed for the purpose of arranging a comprehensive scheme of beacon flares throughout the country in celebration of "Peace Day."

Submarine Atrocities.

Murder Cases Against Commanders.

LONDON, February 21.
Reuter learns that the Commission, which is investigating submarine atrocities, has procured sufficient evidence to convict 20 submarine Commanders of murder. Seven Commanders have very bad records, and it is thought that their surrender and trial by the Allied naval tribunal should be included in the Armistice terms.

The Naval World Tour.

Lord Jellicoe Starts.

LONDON, February 21.
The "New Zealand", with Lord and Lady Jellicoe on board, sailed from Portsmouth this afternoon in a blinding rainstorm and south westerly gale.

Lord Willingdon Entertained.

LONDON, February 19.
Lord Willingdon was entertained at Claridge Hotel last night by some friends in appreciation of his great public services as Governor of Bombay and to wish him every success as Governor of Madras. Sir A. Lawley presided, and those present included Mr. Montagu, Mr. Chamberlain, Lord Crewe, Lord Sinha, Lord Sandhurst, Lord Islington, Lord Harris, Lord Lamington, Sir Percy Sykes, Sir Valentine Chirol, Sir Mr. Bhambhani, the Hon'ble Freeman Thomas, the Rt. Hon. Bhupendranath Basu, Messrs. T. J. Bennett, N. C. Sen, D. T. Chedevick, D. N. Bahadurji, and F. H. Brown.

Release of Spirits

LONDON, February 21.
The Cabinet has decided that the quantity of spirits to be released shall be increased by fifty per cent.

U. S. A. and Ex-German Colonies.

Trade to be Resumed.

LONDON, February 21.
WASHINGTON:—The War Trade Board permits the immediate resumption of trade between the United States and the colonial possessions Germany held in 1914.

Ill-Treatment of Kut Prisoners.

LONDON, February 22.
CONSTANTINOPLE:—The British Military authorities have made several arrests in connection with the ill-treatment of Kut prisoners of war.

India in Parliament.

Mr. Montagu Questioned.

LONDON, February 19.
Replying to questions by Mr. Wedgwood in the House of Commons, Mr. Montagu stated the Lajpat Rai would not be permitted to come to England from America at present, but Mr. Montagu would gladly reconsider the matter when peace was signed.

Mr. Montagu stated that the Government of India was about to issue new Arms Regulations, based on the recommendations of the Committee of the Imperial Legislative Council, abolishing all racial distinctions, and enabling all persons of recognised status and character to obtain licences.

Mr. Montagu hoped that the report of the Southborough Committee would be issued shortly. He hoped to introduce the Indian Reforms Bills during the present session.

Replying to Lieut.-Col. Sir J. Norton Griffiths, Mr. Bridgeman said:—The President of the Board of Trade would gladly co-operate with the Government of India in any practical measure to secure adequate supplies of India's monazite sand deposits.

Territorials in India.

Relief Troops Being Collected.

LONDON, February 16.
In the House of Commons, replying to Col. Jones, Capt. Guest admitted there was urgent necessity to bring back territorial battalions from India and the Far East as early as possible. A certain proportion would return to England at a comparatively early date and relief troops were being collected as rapidly as possible, but some time must elapse before they were ready to leave England.

India's Food Problem.

In the House of Commons, replying to Mr. Bennet, Mr. Montagu stated that in view of the dearth of the food in India, he had urged the Shipping Controller substantially to reduce freights on rice from Burma to India. He had heard that day that rates had been reduced by an average of 43 per cent., compared with November, and December. The rate from Rangoon to Bombay was now fixed at Rs. 30 per ton, subject to a rebate of ten per cent.

The Reform Scheme.

Replying to Colonel Vite Mr. Montagu stated that he had up to the present seen only the advance copies of opinions of the Provincial Governments regarding the reform proposals, but he expected shortly to receive them officially from the Government of India, along with the Government of India's considered views on the whole subject. They would, of course, be presented to Parliament, but he was unable to specify the date.

Imperial Police Service.

Replying to Colonel Vite, Mr. Montagu stated that he approved of the proposals of the Government of India for an increased scale of pay for the Imperial Police Service based on the recommendations of the Local Governments. He hoped to announce it shortly, when one or two points of detail had been cleared up. Mr. Montagu pointed out that the general scales of pay of the lower ranks of Police had been considerably improved in nearly all the Provinces during recent years.

President Wilson's Return.

Convoy Ship Disabled.

LONDON, February 21.
WASHINGTON:—It is announced that the liner "George Washington," with President Wilson on board, having encountered heavy weather, is proceeding to Boston unconvoyed. The Battleship "New Mexico" had one turbine disabled and dropped out of the convoy, and destroyers were forced to leave the liner. Mr. Daniels has ordered the cruiser "Denver" to meet the liner.

Wilson's Return to France.

LONDON, February 22.
WASHINGTON:—Mr. Daniels announces that President Wilson will re-embark at New York for France on March 5th. He will spend only a week in Washington, signing bills which have been rushed through Congress, which expires at noon on March 4th.

The Massacres in Asia Minor.

German General to be Tried.

LONDON, February 21.
PARIS:—A telegram from Constantinople says:—Generalissimo D'Esperey has ordered the German General Liman von Sanders to stand his trial for ordering the Armenian and Syrian massacres during the war.

South African Nationalists

Lord Selbourne's Comment

LONDON, February 10.
Lord Selbourne, in a speech in London, referring to the Nationalist agitation in South Africa, emphasised that the inhabitants of each Dominion already possessed, under their constitution, the right of self-determination which the Nationalists claimed. The Nationalists appeared to view the possibility of disintegration of the Union without grieving, but if South Africa were divided into four separate States, there would be civil war within a few years. Lord Selbourne said he approved of the decision of the Union Government to allow the Nationalist delegation to proceed to Europe to lay their case before the Peace Conference, because it would expose to the world the hollow nature of the Nationalist cause and the real nature of their demands.

Admiral's Offer R futed.

LONDON, February 20.
CAPE TOWN:—The Nationalist Republican delegates have refused the Admiral's offer of a passage to England in the warship "Minerva".

Britain's Great Work.

A Proud Record.

LONDON, February 20.
In the House of Lords, Lord Curzon, reviewing the great work which the British had accomplished in the Near East, said:—In Mesopotamia we had been securely established for the past two years, and progress there in irrigation and agriculture, the introduction of agricultural machinery, the education of children and the general development of the country, had been amazing. More has been accomplished in two years than had been done in the preceding five centuries. It was a proud record. Similar work was going on in Palestine and Syria, and the same progress was being made. Roads had been constructed, railways laid, wells dug and re-opened, and the country was paving its way and enjoying hitherto unprecedented prosperity, which had been unattainable under the Turks in Armenia. The inhabitants were enduring intense hardships owing to the scarcity of provisions and lack of transport. The missions, which had been despatched, were doing excellent work, and at present in Syria, Palestine, and Mesopotamia, this country was feeding a hundred and fifty thousand unhappy refugees. The Government's policy was to repatriate them, but this was impossible until the means of communication were improved.

Mrs. Besant's Appeal.

Council's Contention.

London, February 12.
At the hearing of Mrs. Besant's appeal before the Privy Council, Mr. U. P. John contended that the articles complained of did not tend to hatred or contempt of the Government. The case was adjourned.

Germany's Internal Situation

LONDON, February 22.
The Supreme Council for the supply of relief has published a very interesting report compiled from the observation of a number of British officers who have been investigating conditions in Germany. They visited Berlin, Munich, Hamburg, Hanover, Leipzig, Dresden, Magdeburg, and Cassel. Labour unrest is diminishing owing to the firm attitude of Herr Noske, Minister of Defence, whose position has been much strengthened against the Spartacists recently. Unemployment in Berlin is increasing by five thousand daily, and the total unemployed there is 200,000; in Hamburg, 72,000; Munich, 32,000; and Leipzig 12,000. This is due to the demobilization of the army and munition works, and the inability of peace industries to start again owing to the scarcity of raw materials. Unemployment is the most dangerous element at present in the situation. The disappearance of unemployment and hunger would dispose of any chance of Bolshevism gaining a foothold in Germany. The industries throughout Germany, except the coalfields, are stagnant and are completely shutting down owing to lack of coal, while over a million tons of coal in Westphalia are waiting at the pit mouth for transport facilities. Throughout Germany railway transport has been crippled owing to the enormous quantities of rolling stock lost since November, 1918, while passenger traffic has been reduced to twenty-one per cent. of normal. A shortage of staple foodstuffs is compelling the population to live upon ration insufficient to nourish the body. Mothers and children are particularly affected. Malnutrition has increased the mortality and diminished the birth rate and caused new diseases. It is believed that stocks of food will be exhausted as follows: Breadstuffs by April, 1919; potatoes by May, and fats by 31st March while the meat ration can be continued indefinitely if all milch cows and breeding stock are slaughtered. In certain areas it is estimated that exhaustion will occur earlier. Moreover, given normal weather, the coming harvest is expected to yield only half the average pre-war crop. The visiting officers think that the need for revivifying Germany is urgent. The country is living on its capital as regards food supplies, and either famine or Bolshevism, probably both, will ensue before next harvest, if outside help is not forthcoming. There is no immediate danger of a revival of Germany's military power. Thirty thousand tons of bacon and five thousand tons of condensed milk have been sold to Germany hitherto by the British Government.

Government and Aviation

A Progressive Policy

LONDON, February 21.
The House of Commons passed the third reading of the Aerial Navigation Bill. Colonel Seely said: Government intended to assist and promote flying in every possible way. He mentioned that a British airship had recently remained in the air over one hundred hours, and, attaining an average speed of fifty miles an hour, must have covered over five thousand miles.

Conference of Red Cross Societies.

LONDON, February 22.
PARIS.—A Conference of the Presidents of the Red Cross Societies of the United States, France, Great Britain, Italy and Japan decided to appoint a Committee to draw up a programme covering a wider field of activity, including questions appertaining to general hygiene and tuberculosis, also welfare and hygiene of children. The scheme will provide for an organization of flying columns to be ready to proceed to any part of the world with doctors, supplies, and food when famine or disease breaks out. The working headquarters will probably be established at Cannes.

Turkey's War Losses.

LONDON, February 22.
CONSTANTINOPLE.—The Official returns show that Turkish war losses were:—Killed, etc., 437,000 wounded 408,000, prisoners 104,000.

German Crisis.

Government Troops Moving.

LONDON, February 21.
BALE.—A telegram from Berlin says:—Thirty five thousand Government troops are advancing towards the Ruhr District. The Spartacists have seized the Reich-bank's bullion reserve at Mulheim.

Germany aid Poland.

Hostilities Suspended.

LONDON, February 20.
BALE.—It is stated in Berlin that, in conformity with the new armistice terms, hostilities with Poland were suspended on the 17th.

Poles Say Fighting Continues.

LONDON, February 21.
WARSAW.—A telephone message from Posen states that notwithstanding the armistice, the Germans continued artillery fire and infantry attacks throughout last night and this morning on the whole of the Posen front.

Bavarian Premier Shot.

In Bavarian Diet.

LONDON, February 21.
AMSTERDAM.—A telegram from Munich says:—The Bavarian Premier, Herr Eisner, has been shot and killed by Lieut. Count Arco Valley, who was mortally wounded by the Guard.

Further Details.

LONDON, February 22.
BALE.—A telegram from Munich says:—Herr Eisner was going to the Diet from the Foreign Ministry, when he was shot in a small side street. Two bullets from behind hit him in the head. At a sitting of the Diet later, while Herr Auer, Minister for Home Affairs, was denouncing the assassination of Herr Eisner, several shots were fired from the public gallery. The deputies were panic-stricken. Herr Auer collapsed, hit by a bullet in the left side. Another bullet killed Deputy Osel, of the Bavarian Popular Party, and two officials were seriously wounded.

Object of the Crime.

A message from Berlin States that Count Arco Valley, who shot Herr Eisner, is a member of a prominent ancient Bavarian family. It is believed that the crime was due to reactionary motives. The Minister for Social Affairs, Herr Unterleitner, who was accompanying Herr Eisner, was also wounded. Sensational happenings in the Diet show that the man who shot Herr Eisner subsequently sprang among the Deputies, and repeatedly fired at the Minister's bench. Other shots then rang out from the stranger's gallery in the course of which the Minister of Justice, Herr Timm, was hit. Neither Herr Auer nor Herr Timm is expected to survive. Complete confusion prevails in Munich where the Military Command admits its helplessness to cope with situation. Sanguinary incidents are expected.

Civil War at Munich.

LONDON, February 22.
COPENHAGEN.—A message from Munich states that all business is at a standstill. The tramways have stopped and a red flag is flying half mast. A general strike has been proclaimed everywhere. A later message states that civil war has broken out, signalled by the ringing of bells. A procession of 10,000 workmen from the suburbs marched to the city. Violent firing began and shops were plundered. Hundreds of citizens are fleeing, but the Spartacists have now occupied the terminus and prevented further departures. The Spartacists, whose adherents include well known anarchists, are rushing through the streets in an armed motor car. They have arrested the War Minister, Herr Rosenknecht, who, it is stated, was wounded in the Diet assault.

Martial Law Proclaimed.

LONDON, February 22.
COPENHAGEN.—A message from Berlin states that martial law has been proclaimed in Munich. A Committee of Action has been formed, including representatives from the Communist and Soviet. Serious disturbances occurred at Augsburg on Friday. The cavalry and sailors repeatedly cleared the streets, pouring volleys into the crowds.

Bavaria Proclaimed a Republic

LONDON, February 22.
COPENHAGEN.—A message from Berlin states that according to the "Vossische Zeitung," Bavaria was last night proclaimed a Soviet Republic by the revolutionary Munich Soviet which is all powerful.

General Strike at Essen Called Off.

LONDON, February 22.
COPENHAGEN.—A message from Essen states that an agreement has been reached between the Government representatives and the Essen Soviet. A general strike has consequently been called off.

All-India Crop.

CALCUTTA, February 22.
The Department of Statistics has issued the final general memorandum of rice crop of 1918-19 which is based upon reports received from provinces which contain 99 per cent of the total area under rice in British India. The statistics of acreage outturn etc., refer to all rice crops both early and late, in all reporting provinces. The total area reported is 75,864,000 acres as compared with 80,141,000 acres, the revised final area of last year. The present figure, therefore, shows a decrease of 5 per cent. as compared with the area of 1917-18. The total yield is estimated at 23,822,000 tons of cleaned rice or 36,249,000 tons, the finally revised estimate of last year or a decrease of 34 per cent. The season has been unfavourable owing mainly to scanty rains, especially in Bihar and Orissa, Madras and the United Provinces. The average yield per acre, it may be noted, works out to 703 lbs as against 1,013 lbs in 1917-18. In addition to the areas for which particulars are given above rice is grown in certain other tracts in British India and the average area so grown for five years ending 1916-17 has been some 870,000 acres with an estimated yield of 273,000 tons. This outturn is excluded from the grand total 23,822,000 tons since recent estimates have not been received for these areas.

Russian Situation.

Bolshevik Policy.

LONDON, February 21.
In the House of Lords, Lord Curzon declared that the Bolsheviks were trying to dispose of the Provincial Governments one by one and wanted to release the northern forces for service against General Denikin.

Lord Peel, for the War Office, stated that the recent retirement on the Archangel front was carried out with very small losses and the enemy suffered heavily. There was no immediate anxiety regarding the safety of the forces, although, if the Bolsheviks persisted, reinforcements might be necessary. Our troops had suffered comparatively little sickness and there were few cases of frost-bite owing to the co-operation of Sir Barnes Shackleton in training the troops.

Bolshevist Army Routed.

The "Times" learns from Constantinople that General Denikin has reached Brijansk on the Caspian. The Bolshevik army has been routed.

Allied Success in N. Russia.

A British North Russia communique says: The Allies with very slight casualties, have carried out a successful operation, in which Sengco, sixty miles north of Sorokor on the Murman railway, has been reached. The Bolsheviks suffered heavily. Fifty killed being counted. Eighty prisoners were taken and much material, including machine-guns, rifles, and rolling stock.

Tilak Libel Case.

Important Evidence.

LONDON, February 19.
In the Tilak case to day, Sir Valentine Chirol, further cross-examined, said he never stated that Mr. Tilak knew any murders of British officials, but only that Mr. Tilak was morally responsible at any rate for the atmosphere which produced the murders.

Lord Sandhurst giving evidence, said enquiries convinced him that the soldiers who carried out the visitation of houses on the occasion of the plague outbreak in Poona did their work ably, thoroughly, considerably, and humanely, and the allegations that Mr. Rand was a tyrannical oppressor, or that healthy people were sent to hospital in order to swell the official returns of patients, were entirely without foundation. He always found the people of Poona thoroughly grateful for what was done for them. The incitements of Mr. Tilak undoubtedly were likely to cause trouble then, owing to the sufferings of the unhappy population.

Sir Richard Lamb denied that Mr. Rand was suspicious, sullen and tyrannical.

Further Evidence.

LONDON, February 19.
In the Tilak case Sir Richard Lamb stated that he had received no complaints of outrages by soldiers on the occasion of the plague in Poona in 1897. Sir Edward Giles stated that Mr. Tilak in 1898 declared to him it was useless to argue with British officials. Something more drastic must be done to give them a shock. The case was adjourned.

Dismissed With Costs.

Private Information.

DELHI, February 23.
A private message has been received from London stating that Sir Valentine Chirol has won the Tilak case with costs.

The Battle of Jutland

A Detailed Account.

LONDON, February 22.
A detailed account of the battle of Jutland compiled from British Official records finally dispels of German assertions regarding the number of German ships that escaped British gunfire. It states that twelve battleships, five battle cruisers, and ten light cruisers were hit, while the battleship "Ost Friesland" was mined, five destroyers are known to have sunk. The battle cruiser "Luetzow" sustained at least forty direct hits, was torpedoed twice, abandoned and finally sunk by two German torpedoes. The account vividly describes the terrible battering of the battleship "Koenig" and the battle-cruiser "Seydlitz." The former was struck fifteen times. Four forward compartments were flooded as a result of direct hits. The ship settled by the head, listed to port and starboard compartments had to be refloated to right her. The crew of the forward torpedo tube were imprisoned, and only extricated when the "Koenig" was dry docked at Hamburg. They were kept alive by feeding through the voice pipe. Rear Admiral Behncke standing on the Enze bridge was wounded in the head by a splinter. The "Seydlitz" was hit by twenty-three shells, and one torpedo and was beached in a sinking condition. She was subsequently refloated and docked. Of twenty-two German battleships engaged only ten, including the flagship, escaped damage by shellfire or torpedoes. A few were soon repaired but the others were laid up for months. All five battle-cruisers engaged suffered heavily. A complete record of the forces engaged is as follows: British, twenty-four dreadnoughts, six attached cruisers, eight battle-cruisers, twelve light cruisers, eight vessels of the first and second cruiser squadrons, six vessels of the light cruiser squadrons, and seventy-eight destroyers. Germans, twenty-two battleships, sixteen cruisers and seventy-seven destroyers. It is clearly established that of the vessels actually in action the preponderance of force lay with the enemy.

Thirty deaths from small pox took place in Rangoon in the week ending the 15th instant.

The mail steamer "Selda" with the outward mails and passengers arrived in Bombay yesterday morning at about 9 A. M.

M. Clemenceau.**Condition Excellent.**

LONDON, February 20.
PARIS:—M. Clemenceau spent a short time in the garden to-day. The doctors state that the Premier's condition could not be better, and they are quite satisfied. Although the wound is more serious than was at first supposed, the bullet will not be extracted, but will probably be encoyed without complication.

Operation not Necessary.

LONDON, February 21.
PARIS:—M. Tardieu says that M. Clemenceau's condition is most hopeful and that an operation is not necessary. The Premier will soon be able to go out if there are no complications before February 23rd.

Condition Improving Hourly.

LONDON, February 21.
PARIS:—M. Clemenceau slept for five hours last night. He rose at six, dressed himself, and went for a walk and then breakfasted heartily. His condition is improving hourly.

M. Poincare's Visit.

LONDON, February 22.
A telegram from Paris, dated the 21st, says:—M. Poincare conversed for some time with Mr. Clemenceau this afternoon. M. Clemenceau sleeps in an armchair at night as the recumbent position in bed causes coughing, but his condition is satisfactory.

The Speaker's Message.

LONDON, February 21.
The Speaker has telegraphed to M. Clemenceau:—"As the House of Commons I offer the sincerest congratulations on your escape from the assassin's bullet and an expression of the fervent hope that you will shortly be restored for the sake of France, the Allies, and the peace of Europe to the full exercise of your unrivalled powers."

A Restless Night

PARIS, February 22nd.—A morning bulletin states that M. Clemenceau spent a rather restless night after the reception of forty visitors yesterday. He was to-day a little more fatigued and is absolutely forbidden to speak. His temperature is 98.7 and his pulse is normal.

LONDON, February 19.
In his speech at Mansion House Mr. Churchill said the rate of recruiting was rising and if it continued it would enable us to relieve the Territorials who went to India at the beginning of the war and who had done their duty without even excitement of the battle.

LONDON, February 19.
In the House of Commons replying to Commander Wedgwood Amery said:—H. E. The Governor was giving attention to the question of constitution of ceylon and would submit his recommendations to the secretary of state in due course.

LONDON, February 23.
Speaking at the banquet of the English speaking Union in London in celebration of Washington's birthday Mr. Churchill dwelt on immense responsibilities of Latins and Anglo-Saxons in consequence of the situation in Germany and Russia. He was confident that Bolshevik plague in Russia would pass without external remedy but they must be careful not to allow brotherhood in adversity to unite Germany and Russia in common hatred of Britain and United States. He hoped after reparation and punishment for crimes had been exacted from Germany a way of life would be found for her which would reconcile her to changed situation in the world and that a way of life would be found for Russia which would leave her friend of Britain and United States. He concluded that England and America with their gallantly France were unsatisfiable.

Dock Strike in Calcutta.

CALCUTTA, February 22.
Yesterday morning the gunners, sorters, supervisors and others employed under Messrs. Hind and Co., at the Kidderpore Docks numbering nearly 400 went on strike. The strikers were all Indians. The work at the docks was interrupted for some time but the Port Commissioners supplied men and the work was resumed. Information of the strike reached the police, who posted men in the strike area. During the afternoon the men resumed work. It is understood that they demand a rise in their pay and intend to place their grievances before their employers.

Burma Legislative Council.**Habitual Offenders**

RANGOON, February 22.
At the meeting of the Burma Legislative Council to be held on the 13th March, a Bill to restrict the movements of habitual offenders and requiring them to report at specified times and places will be introduced by the Hon'ble Mr. C. M. Wood, Chief Secretary. Experience has shown that control is defective and that larger powers than those conferred by chapters of the O. P. U. are necessary. The Punjab Act of 1916 has been closely followed in the new Bill. Power is given to the Magistrates to pass an order of restriction. No person shall be restricted to area within which he has no sufficient means of livelihood. An order of restriction may be substituted for an order requiring security for good behaviour, and persons in jail for failing to furnish security may thus be released and others relieved of the obligation to find securities. The Bill in this manner provide a more humane and efficient means for dealing with habitual offenders than the security sections of the O. P. U.

It is reported that the hired transport "Elephant" sailed from Egypt for Karachi on the 12th February conveying Indian prisoners-of-war including detailed of the Kut garrison.

Brief Telegrams.

Owing to an accident at Gurja bridge the train service between Luni and Marwar junction is suspended. It is expected that through communication will be restored by Monday evening.

At a meeting of the Bombay Legislative Council to be held on 12th March, Hon'ble Major O. Fernandes, M. P., I. M. S., will be asked to introduce a Bill for the prevention of juvenile smoking.

The mortality from plague in India during the week ending the 8th February was 3,140 seizures and 2,350 deaths, of which there were 280 deaths in Bombay, 295 in Madras, 8 in Bengal, 578 in Behar and Orissa, 438 in Burma, 126 in Punjab, 227 in Burma, 26 in Central India, 144 in Mysore, and 191 in Hyderabad State.

In the case in which Musamma Kamala Lakshmi, a wealthy Hindu of Basti and her servant Harpal, were sentenced to death for the murder of one Dyal who was alleged to be an obstacle in the way of her intrigue with another man, Mr. Justice Walsh has allowed the appeal and set aside the convictions and sentences remarking that the prosecution story was impossible to believe.

General MacEwan's Grand O. Haudley Page "H. M. A. "Old Carthusian" arrived in Delhi on 23rd afternoon from Nazirabad.

The Rowlatt Bills**Bombay Presidency Association Protest.**

BOMBAY, February 24.
Under the auspices of the Bombay Presidency Association a public meeting was held in Bombay on Sunday evening to protest against the Rowlatt Bills. A very large crowd attended the meeting which was presided by Sir Dinshaw Petit (Bart), Vice President of the Association. The Chairman strongly condemned the bills as undesirable and objectionable as they do away with open and judicial trial which was the birthright of every free citizen, and put the peoples liberty and freedom in the hands of individuals without any responsibility to the public. They have combined to fight by every constitutional means. These measures had been introduced without slightest justification and they were going to carry them into law in the face of universal opposition. Ever since the reforms appeared in the horizon they had been pointed out as indications for getting non-official Indian members of the council to agree to different propositions for contribution of money, and now they were told that their conduct with regard to these bills would weigh with English nation when the reforms were considered. Sir Dinshaw said that knowing the British democracy as they did with the tradition of freedom and liberty they would surely think the notion that would agree to these bills unworthy of any citizen and unfit to have any voice in the Government of their own country. Continuing he said it was unbefitting of any civilized nation to subject three hundred millions of people to such stringent laws for the sake of a few thousand anarchists. In concluding his address Sir Dinshaw said that no Indian would be true to his country and to his people if he directly or indirectly helped in passing the measures. He would be false to his very blood and bones if he did so.

Mr. O. M. Curajji then moved a resolution emphatically protesting against the bills and disapproving the attitude of the Government of India in proceeding with the measures in spite of the united opposition of all sections of public opinion. In doing so Mr. Curajji said that the passing of the bills spelt their political extinction for many years to come. The concession which government had offered at the eleventh hour namely that the bills would operate for three years was no concession at all. It was a sop thrown out to try and inveigle some of the non-official members of the Council to come over to their side. He urged them to continue to fight against the bills and said he was not a Home Ruler but the black bills and the manner in which they were sprung upon them tempted and persuaded him to join the Home Rule camp.

Mrs. Sirojini Naidu seconded the resolution. Mr. H. P. Mody hoped that the Government would not lightly regard the strength, the weight and solidarity of popular feelings on the present occasion.

Mr. Cowasji Jehangir in lodging his emphatic protest against the measures said the Law Member had told them that they had a precedent for similar measure for Ireland. He said that was the worst precedent that could be quoted in the Viceroy's Legislative Council. As a consequence of such legislation in Ireland the British National party had been swept off its feet and Sinn Feiners held the field the latter wanting a republic in Ireland. The worst enemy of the Government could not have framed more successful measures to bring republicanism in this country than the framers of Rowlatt Bills.

After Messrs. Sheriff, Kanji, B. G. Horniman and several others addressed the meeting Mr. J. B. Petit said the Indians were downtrodden in more ways than one and when these bills became law their position would be intolerable. It insulted not only their manhood but the whole nationality. If these bills were passed England would find in India another Ireland only so many times larger and so very difficult to manage and to control.

On the motion of Sir Vitha das Thackeray a vote of thanks was accorded to the Chairman and the proceedings terminated. All shades of opinion were well represented at the meeting which was full of great enthusiasm throughout.

మదరాసులో ప్రేమ:—28 వ తేదీని బూర్జునిక

ప్రేమ 491 నెంబరు ప్రెమియంబులకు మొదటి నందులో నొకరికి సోకింది. రోగి వైద్యాలయమునకు నొనిపోయెను.

ఈ నెల 15-న తారీఖుతో అంతయునవారములో రంగునాలో స్పృహకముచేత 80 నుండి చనిపోయిరి.

ఈ నెల 28-న తారీఖు ఉదయము 9 గంటలకు సీల్వా పొగయొడ, సీమకపాత్రోగ, ప్రయాణికులతోన బొంబాయి చేరుచేతు కచ్చెను.

గుజరాతు తెదగ్గట జరిగిన ప్రయాణములకు లూని. మాస్టరు జంక్షనులమధ్య రైలుప్రయాణము ఆపివేయబడెను. సోమవారము సాయంకాలమునకు వివరించిన వలయుగుండా రాకపోయ జరుగును.

మార్చి 12 తేదీని జరుగబోవు బొంబాయి కానసభలో మా మేజరు సి. ఫెర్నాండెజు ఎమ్. డి. ఐ. ఎమ్. ఎస్. గారు యువకులు చుట్టబొల్పు శుభాభ్యుదయ నివాసిండు కొక చట్టము నుపసాదించెదరు.

రంగునాలో 15వతారీఖుతో అంతయు ఈనాడులో 80 నుండి స్పృహకముచేత చనిపోయిరి. 81యందకి వ్యాధిసోకిన. ఇంప్రూయంజా జ్వరముచేత 4 నరు చనిపోయిరి. ఈపరిధిపుల జబ్బుచేత 35వందయొ చనిపోయిరి. మొత్తమున 840 నుండి క్రి, 179 నరు చనిపోయిరి. గురువారమునాకు 18 నరు ఇన్ఫ్లూయంజా జ్వరముచేత చనిపోయిరి. కడచిన వారము రీతిగనే స్పృహకము ఉన్నది. ఈనాడుముచేత అన్నిబాతుల చారికి నవ్వుము గలిగెను.

సీమప్రయాణము:—ఇకముందు ఓడలలో ప్రయాణికులకున్న ఫలములకంటె ప్రయాణములలోనున్న ఫలములపై సవారి సంఖ్యపట్టికగా మున్నది. అందువలన ముఖ్యముగా అకసరము గలచారికిముందు సదుపాయముచేయబడును. ప్రతి ప్రయాణికుడును ఏ-1 ప్రయాణపుచీటితో పాసిజి డ్రమిటీ వారిచే ఆమోదింపబడిన మెడికలు సర్టిఫికేట్టును ఓడగల కంపెనీవారికి పంపవలయును ఇదికడకే ఏ-1 సర్టిఫికేట్టును పంపి నవారు, మెడికలు సర్టిఫికేట్టును సాఫ్టుమైనంత శిశుముగా పంపవలయును.

రాష్ట్రీయ కానసభ:—1919 సం॥ యి ఏప్రిలు 15-న తేదీ మొదలు జూలై 31-న తేదీవరకు రాష్ట్రీయ కానసభలలో ఒకరుకొన్ని మిగిలిన ఆడివము సభ్యుల ఉద్యోగ కాలము పూర్తిచేయును. ఇప్పుటి నియంపనలకు బట్టి ప్రభుత్వాధికారులు ఆడివము సభ్యులను నియమించుటకు గాని, వారి ఎన్నికలకు గాని ఆరునెలల కాలము హెచ్చించుట ఆధికారముగలదు. సభాసమేతర పొందూడేకమర్చి అనుమతిపొంద ప్రస్తుతపు నియంపనలకు సవరించేసి ఆడివము మెంబరులయొక్క ఉద్యోగ కాలముమీది ఒక్కరన్నరకు 50 వ హెచ్చించుటకు పొందూడేకప్రభుత్వమునాసర్వీయుంచిరి.

తామర తైలము

తామర, పీట, గజ్జిక, ముంబినుండు

చట్టి 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-కి 10-కి రు. 25.

తామర ఒక నిధిమైన పురుగుల వలన చెరువుముదా గాని, పెండుకలలో గాని, లోచర్లములో గాని, నోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను కెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు:—దుండ, ఉంగరములనంటి ముట్టు, పొట్టు, అ, రిసీకారుట, పెండుకలు ఉడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేచి కరీరముంటు వ్యాపించి నిద్రపట్టని జల నిర్దుడును.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చెరువును చుండి ఫిటిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు భేద పరిసిన వైద్యము:—1. మందు లోచర్లములోనికి పోవు

యును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు లిరిగి పుట్టకుండ చేయవలయును.

అమృతాంజనం 2 సో.

109, ఫోరిగోడ్డు పోస్టు, బొంబాయి, కం॥ కె॥ కె॥ కె॥ కె॥ కె॥

భారతదేశ స్త్రీల స్వాతంత్ర్యము

ఆంగ్లదేశ ప్రజల సానుభూతి

భారతదేశ స్త్రీ సంఘ కార్యకర్తలగు శ్రీమతి దొరతి జనగానవాసుగారు మాకిటుల వ్రాయుచున్నారు:-

మన దేశమున ప్రకృతము సంవారము చేయుచున్న ప్రాంతము కమిటికారు భారతీయ యువకులకు రాజ్యాంగ విషయములలో పాటు పుచ్చుకొనుటకు ఆవకాశము లిచ్చు విషయమున స్పష్టపడి యుండలేదని శ్రేయము ననవలయు కలదునున్నది. దీనికి కారణము స్త్రీలు తమ మాతృ విషయము సంఘమువారికి సేవేదించుకొనుటకు ఆవకాశము లిచ్చుటకును గాని మరేమియు లేదు భారతదేశము సం దలి స్త్రీలు రాజ్యాంగవిషయములలో పాటు పుచ్చుకొన కలయునని వాంఛించుచున్నట్లు సంఘమువారికి స్త్రీలు సంపద తీర్మానముల కలన చేట తెల్లము కాగలదు. శ్రేయ మహాజనసభవారు సంయుక్తము పురుషులతో బాటు స్త్రీలు కూడ రాజ్యాంగమున పనిచేయుటకు ఆవకాశము లిచ్చి తీరవలయునని ఆభిప్రాయమిచ్చుచున్నారు. ప్రకృతము ఆంగ్లభూమియందు సంయుక్తము అనేక స్త్రీ స్వాతంత్ర్యసంఘ ములు, స్త్రీ స్వాతంత్ర్యవాదులు, స్త్రీ స్వాతంత్ర్యవాదములు మన దేశమునందలి యువతీయముల కొరకెట్లట్లు సంప్రదించు భూమిని జూపెట్టుచు, పురుషులతోపాటు స్త్రీలకు సము తము రాజకీయ యంత్రవిద్యనాణ్యమునందు సమాన స్వాతంత్ర్య మిచ్చి తీరవలయునని ప్రార్థించెను సంఘావళిలగు అతి గౌరవనీయులగు సామంతులతోపాటువారి కొక కుమార్తెను దీక్షిం బరు 12 వ తేదీని లండను నగరమునందే వదిలియున్నారు.

సదరు మహావ్యక్తియందు మాంటూగుగారు భారతభూమికి వచ్చినపుడు యువతీయములనేకులు వారినిదర్శించి పురుషులతో పాటు తమదను రాజ్యాంగయంత్రమునందు పాటు పుచ్చుకొను టకు ఆవకాశము లిచ్చించమనియు, వీరయోజనములకు తరువాత తేదీయ, ముసల్మానుసభలవారు ఆమోదించినారనియు నదనా రించిరి. స్త్రీలపాలనమునందు పాటుపుచ్చుకొనుటకు సర్వవిధ ముల సామర్థ్యములందని సరళముగ నిరూపించిరి.

ఈ మహావ్యక్తిలో తెల్ల మూరు మెకంజి (భారతదేశ స్త్రీవిద్య సంఘావళిలగు) మిలిసెంటుగా కలుపెకలను, కాన్వెన్షన్ మేరీ విల్లెన్సన్ (విద్యా సంఘ కార్యదర్శిని) గార్లు సంకలనము చేసిరి.

భారతదేశ స్త్రీలకు ఎన్నికలలో స్వాతంత్ర్య మిచ్చు వలయునని సానుభూతి చూపిన సంఘములలో ముఖ్యములై నవి: ఆంగ్లసామ్రాజ్య యువ తీ స్వాతంత్ర్య సంఘము, బ్రిటన్ అందు ఇండియా సంఘము, కాథలిక్ స్త్రీల స్వాతంత్ర్యసమితి, చర్చరీల ఫామిలీమెన్సు సొసైటీ, భారతదేశ స్త్రీల విద్యాసంఘము, ఇరిషుదేశ సినిట ఫెడరేషన్, మెక్సు రీల ఫార్ విమెన్సు సొసైటీ, నేషనల్ పాలిటికల్ లీగ్, నేషనల్ యూనియన్ ఆఫ్ విమెన్సు సొసైటీ, సామెటీన్, ఆక్స్ ఫర్డ్ ఫ్రీ స్కూల్స్, సెంట్రల్ ఇస్లామిక్ సొసైటీ వోటరుస్ కాన్ఫెరెన్సు, విమెన్సు కో ఆపరేటివ్ గిల్డ్, విమెన్సు డెలిటేరేటివ్ కాన్ఫెరెన్సు, విమెన్సు ఫ్రీడెంట్, విమెన్సు ఇంటర్నేషనలిస్టు, విమెన్సు రైటుస్ గ్రెగెజరీల మొదలగునవి.

స్త్రీలకు ఎన్నికలలో స్వాతంత్ర్య మిచ్చువలయునని సానుభూతికావుచు మహావ్యక్తి సంకలనము చేసినవారు: హిస్ మోషెన్స్ ఆఫ్ ఇండియా; సోఫియా దూలిట్ సింగు రాజ కుమారి; బెన్జెమిన్ గార్ కెల్లి; సెలెబరెషన్ ప్రెస్; హెల్డెన్ ప్రభువు; మిరెక్స్ ప్రెస్; హెల్డెన్ ప్రెస్; వాల్టర్ ప్రెస్ కేబుల్స్ ప్రెస్; విమెన్స్ వెల్ఫేర్; స్టోక్ హౌస్ ప్రెస్; ఎక్స్టెన్షన్ ప్రెస్; రెమిక్షన్ ప్రెస్; ఆనరబిలు ప్రాంక్లిన్ గారి భార్య; ఆనరబిలు వాల్టర్ రాబిన్ గారి భార్య; సర్ ఆల్బానో బేరె కె. సి. బి; ఆల్బెర్ట్ గారి భార్య; బా రెట్ ప్రెస్ సి. బి. యి. ఎం. డి; సర్ మాంచర్ల భువనగిరి, కె. సి. బి. యి. సర్ కేన్సు కాంటిలి; కాంటిలి ప్రెస్; సర్ విల్లింగ్ డి కెనన్; బ్రిస్టోన్ ప్రెస్; సర్ రామకృష్ణాద్వైత మాయుడు ప్రెస్; సర్ కె. బి. కె. మోడన్; సర్ ఎక్స్టెన్షన్ డెనిసన్ రాజు; సర్ జోసెఫ్ ప్రెస్; ప్రెస్ ప్రెస్; మహా ఆలాం (వైసా ఆఫ్ సొపాదకుడు); యూరఫాలి; మిస్ మెర్సె ఆనరర్య; హెల్డెన్ గారి భార్య; వాల్టర్ ప్రెస్ గారి భార్య కామరూపం ఎం. డి; వి. డెన్సిల్ ఎం. సి. హెల్డెన్ ప్రెస్ ఎల్. ఎల్. డి; ప్రెస్ ఎం. సి; డాక్టర్ గార్లు; కే. సి. గుప్త

హోమమురూలు

ఆంధ్రదేశ శాఖలు.

జరుగవలసినమామూలు

ఆంధ్రసోదరులారా!

ప్రస్తుతము దేశమున రాజకీయ విషయములం దేర్పడిన విషయస్థితిని ప్రతికా పతననరకు లగు తామందరకు సరిగ గ్రహించిరియే నేను తలంచెదను. గత దేశంబు మానమున మానీయులగు పండితులవనమానములవ్యాపార ఆర్థికత క్రింద ఢిల్లీ నగరమున జరిగిన దేశీయమహాసభయందు పూజ్య లగు నభ్యుత్తం లాసంగిక ప్రారంభోపవ్యాసమున నా మం దరును తలకెరియెయ్యుచును. ఆ గురువ్యాసమున నూహించ బడిన విషయములు సభలో సభిక సంఖ్యాబలచే తీర్మాన రూపముగా నంగీకరింపబడినవి. సంపూర్ణ రాష్ట్రస్వతంత్ర్యపాలన ము వెంటనే యొసంగబడవలెను. లోకమాన్య తిలక్, మహాత్మా గాంధీ, నయ్యునుమాన్యు ఇమాము గార్లు సంధిపథమున భారతీయ ప్రతినిధులగు నంగీకరిం బడవలెనని తీర్మాన ములును సభలో హెచ్చుబడిచే నామోదించబడినవి. కాంగ్రెసు సభవారిచే నామోదించబడిన తీర్మానములకు వ్యతిరేకముగ నట్టి రాజకీయ ఆంగ్లదేశమున కాంగ్రెసు ప్రతి నిధు లంగీకరింపరాదని మరియొక తీర్మానము గూడ చేయ బడినది. ఈ తీర్మానములు సమచిత్తము కాని అనివార్యములు గాను నామహావ్యక్తిగారు మున్నగువారు కొందరు కలచి తాము ప్రతినిధులుగ నుండవలయు ననిరి. అంతటితో నాగక కాంగ్రెసు గౌరవమునకు భంగకర ములగు ప్రాతినిధ్య వ్రాయసాగిరి. కాంగ్రెసు తీర్మానములకు పాటింపరాదను భావమున వెల్లడించిరి. ఏవర్త కంగీకారమై నను కామన్నును కాంగ్రెసు మహాసభయం నామోదించబడిన తీర్మానములకు కాంగ్రెసుతో సంబంధము గలవారందరు కలయొగ్గరలెనను మూలకత్వమున పూర్తిగ విస్మరించి కాం గ్రెసు అధికారమును పూర్తిగా నశింపజేయుచున్నవనలం బించిరి. ఢిల్లీలో జరిగిన సభయందు చేయబడిన తీర్మానము లను అనివార్యముగా మున్నగువారు స్వల్ప సంఖ్యాబలలతో చేరిన కారణమున నివృత్తు నిరసింపవలె మరియొక కర్తవ్యమున విరధిక సంఖ్యాబలముగ నుండుట తటస్థించువును చేయబడిన తీర్మానముల సభకు స్వల్ప సంఖ్యాబలగుట తట స్థించిన మరికొంద రిటులనే నిరసింపవలె కట్టి అభ్యంతర ముం దును? ఈ చర్య కాంగ్రెసు అధికారమును పూర్తిగా రూపు మాపుచున్నది. ఎంతటి మహానాడుకైనా కాంగ్రెసు అధికారమున గీటులుచుచు బూనినపుడు కాంగ్రెసునందు భక్తి గలవారెవరు నట్టి నాయకు ననుసరింప వలెండదు. జనవాక్యంతు కర్తవ్య మున భర్త మహాత్మా మహాసభీయము. ప్రభావములకు సామర్థ్యములకు ప్రజలకు తమ మార్గమునకు త్రిప్పుకొనవలెను. అట్లు సాధ్యముకానపుడు వ్యక్తిభావమును అహంభావమును వ్యతిరేకించుచు జనుల ననుసరింపవలెను. ప్రజాపరిపాలనమున కిది ముఖ్యతమగు సూత్రము దీక్షిం చెయ్యుచు మూల చేసెద ము తటస్థించునన్నది. శ్రోధానేత రున నెంతటి ధీమంతుడును గూడ తా నేమి చేయవలయు గ్రహించజాలక మహాభూమి లగు కార్యములను గూడ నొనరించును. పిమ్మట పర్యవేక్షకుడు. కాని ప్రయోజన ముండదు. ప్రస్తుతము వీరి చర్య తిట్లు పరిణమింపవలె ఎంత ము సంతాపకరముగ నున్నది. మనకు ముఖ్యము మూలముత్రము

గారి భార్య, హేమేంద్రప్రసాద్ ఘోష (పనుమతి సంపాద కుడు) కాలీకాఅబ్దులహేను, అగ్నిగు హేనుగారి భార్య; ఇ బ్రహీముహేదీ; రిచ్చుహర్షిటను ఎం. డి; హిలింగు; లారెన్సు హాసన్; హేమ; ఎం. హెచ్. ఇస్సానీ (సెంట్రల్ ఇస్లామిక్ సంఘావళిలగు); ఇస్సానీగారి భార్య; హెల్డెన్ కేకబు; ఎన్.కన్యూ రంగయ్యగారు (హిందూసంపాదకుడు); శ్రీ శ్రీ రంద్ర నాథ మిత్ర; హెచ్. ఎస్. పోలకు; ఫెలియా వ్లాచెడ్ (ఏసియాటిక్ సంపాదకురాలు); గోపాల కృష్ణ భవధు ఎం. డి; ఎం. ఎం దారుగారి భార్య; చార్లెసు డిగ్గీ సి.బి.యి; వినియండాను ఎం. డి; వోడెన్ (జొం బయి కార్పొరేషన్ కౌంటరాలను అభ్యుత్తులు); ఎర్నెస్టురే ను; మిసెసు ఎన్. సి. నే; సెయింటు నిహాసింగుగారి భార్య; బెర్టీగారి భార్య; డి. ఎన్. బెనర్జీకృష్ణ బి. డి; ఎల్ ఎల్ బి; డి. ఎల్. రాయగారి భార్య; నారెన్ ఎం. డి; జాను నాగ్గెట ఎం. డి; డాక్టర్ ఆర్; జోసెఫ్ కింగు ఎం. డి; మృగ్గె ను ఎం. మాక్సి ఎం. పి గార్లు ఇకకొందరు.

గాని వ్యక్తుల ప్రాజాపత్యము గాను. మూలముత్రమునకు భంగము కలగకుండ చూచుట మన విధి. కాంగ్రెసు కార్యక ర్ముగ నుండవలసినది. భావికాలమున పరమేశ్వరానుగ్రహ మున బ్రిటిషు దేశమునకు పార్లమెంటు సభనలె అమెరికాదేశ మునకు కాంగ్రెసు సభనలె భరతఖండమునకు ప్రధానప్రజా ప్రతినిధియై ఉన్నతోన్నతాధికారము చేరి మై యుండదగి నది. అట్టి కాంగ్రెసు అధికారమునకు భంగము కలిగించుట కన్యూకిని అధికారము చేరు కాంగ్రెసు తీర్మానములకు తమకు గుప్పహములని తోచిన ముఖము రెండినాధ బెనర్జీ ము|| శ్రీని వాసకాస్త్రి గార్లవలె నెడవలగుట యుత్తమతముగాని కాంగ్రెసుతో సంబంధము కలదని నామవుచు కాంగ్రెసు అధికారమును ప్రమండించువారలు వ్రాయుట కేరలము గర్హ్యము. అట్టివారితో కాంగ్రెసు అధికారము ననుసరించు వారికట్టి సంబంధము వెలసరావలెను. రెండవ విషయ ము, హోమరూప లీగ్. చెన్నపురిలో అనివార్యముగా మున్నగు వారు హోమరూపలీగ్ కేర్పరచినపుడు కాంగ్రెసు తీర్మానము లాచరణమున బెట్టుటయే హోమరూప లీగుల ముఖ్యవిధియని ఖండితముగ నుండుచున్నది. ఇప్పుడు హోమరూ పలీగు ప్రత్యేకముగ ప్రతినిధులను పంపు ననియు వారు కాంగ్రెసు తీర్మానములకు భిన్నములుగ తమ అభిప్రాయము లను తెలుపుదుననియు క్లిష్టాక్షరముగా తెలియుచున్నది. ఇటీవలి వ్రాతలు, చర్యలు, ప్రజల మన్ననకు పాత్రులగు వా యుకులను బృతికరించుట మున్నగు నవి తునముకమున బలపడుచున్నవి. ఇట్టి సందిగ్ధావస్థయందు, ఆంధ్రదేశమునందలి హోమరూపలీగులవిధి స్పష్టము. లీగు లన్నియు కాంగ్రెసు గౌరవము నేగ్రహింప గ్రహింపవలెను. కాంగ్రెసు అధికారమును త్యజించిన అనివార్యము హోమరూపలీగులతో సంబంధమును వెంటనే వదలకొన వలెను. బొంబాయి నగరమునందును పూనానగరమునందును నెలకొని కాంగ్రెసును విభేదము చేసినవారును లోక మాన్యబాలగం గాధరతిలకు మహాత్ముని హోమరూపలీగులతో వెంటనే సంబంధము కలుగజేసికొనవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర మున కొక రాష్ట్రీయ కార్యదర్శిని వెంటనే నియోజించి రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యుల నేర్పరచవలెను. ప్రస్తుతము రాష్ట్రీ య కార్యదర్శియై రాష్ట్రీయ సంఘమును చెన్నపురియందే గుండదగును. ద్రవిడసోదరులు మనకంటె ముందుగ నే తమ విధిని గ్రహించి నెరవేర్చిరి. ఆంధ్రులమగు మనకులనుల మున నభ్యుత్తికి గురికావలెను. మనము ప్రత్యేకరాష్ట్రీయమున ప్రత్యేక విశ్వ విద్యాలము మును జోగుచున్నాము. ప్రత్యేకజాతీయతయు వాద్యమును విజ్ఞానము కలవార చునుచున్నాము. దేశభక్తివిశుల మనుచున్నాము. నమకు మువచ్చినపుడు సాహసించి ఆపహసితల మునుచున్నాము. వంగ, మహారాష్ట్ర సోదరులను ద్రవిడసోదరులను గూడ మనల నెత్తి పోసుచుచున్నాము. గాన నీ పరిస్థితులకు ఆంధ్ర దేశమునందలి హోమరూప సంఘముల వారిందముల బాగు గా గ్రహించి కడుక్రమముగ నభివృద్ధిచేయుతో పనిజేసు వలెను. దాధ్యమును ఉత్సాహమును ధనమును నివ్యకు దేశ భక్తిని కూడగలిగిన అగ్రాతము రాష్ట్రీయ కార్యదర్శిగా వెం టనే నియోజించి పూనానగరమునందలి ప్రధానకార్యాలయము వారికి వ్రాసి ఆంధ్రలీగులన్నిటిని ఆ ప్రధాన సంఘమున కను బంధములుగ చేయవలెను. సహజోత్సాహకులగు హంధ్ర సోదరు లిందులకు వెంటనే గడంకునట్లు పరమేశ్వరుడు హం ద్రమాతయు నాకీర్తించుట గారి యని కోరుచున్నాను.

ఇట్లు హోమమురూప సభ్యుడగు నాంధ్రుడు. చిత్తూరుజిల్లా చెన్నపులు:- మూడవసభ్యులు నూప రింబెండింగు ఇంజనీయరుగారు చిత్తూరు జిల్లాకలెక్టరుగారితో సుప్రసిద్ధి అజిల్లాలోని పాపివాసుని చెరువు బుడిగి నాయని చెరువు, వేంకటరాయని చెరువు, మూరపుచెరువులకు రివిన్యూ డిపార్టుమెంటువారి పాలనమునందే పట్టికనుగొని డిపార్టు మెంటుకు మార్పుచేయవలసినవిధమునూచనలకు ప్రభుత్వము వారంగీకరించి, సదరు చెరువులు ఇకనుండునుండి పట్టికనుగొని డిపార్టు మెంటువారి పాలనములోనుండుటకు ఉత్తమవులనివ్విరి.

“ల” ద్వీపమునలే నుండును ఎందుకల్ల? జలమునకు మధ్యనుండుటకల్ల.

వకీలు (బడ్డితో).- అయ్యో నావి రెండే పాడంటు (1) వాడిచెప్పినదంతా అసత్యమే. (2) ప్రతివాడి పిల్లలవాడు; అటువైన తమదను.

అంధత్వ తి కా సంపాదనము:

“నాతం త్యాభిలాషి.”

అని భారతంలోనే వుండ !!

అల్పపరిమితోపి అల్పలరాజు సార్వభౌమ జనాదుఁ డ్రానీపం
వీరి. — అతఁడై నామ కలరానీతో నేనీ తృప్తిరాండే ము
న్నాను. కాబట్టి మీ భారత ప్రకారము మీ ఆస్తిని నాకప్పించి
కొనుటాను.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరిమోషధము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమాలికలచే
చేయబడును
సువాసన గలది.

గుణ వాధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒకసారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బితో
వెల ర అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డిపో,

6, తంబుళ్ళ పేట, మదరాసు.

109, ప్రేమ రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

Beauty is the Heavenly Boon

It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped throughout use only

Parastan Hair Oil (Regd)

It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair

TAKE **LEARNED** CARE

to use our Parastan Oil for keeping your brain cool,

Price Re 1/- Postage Extra

Agents:—

F. Hassanali & Co.,

51, China Bazaar, G. T. Madras

NOTE:—Please try, Parastan Liquid Soap Re. 1 0 0

స్వదేశి కత్తులు

హాల్ గ్రాండు మంగలి కత్తులు	1-2-0
టేబిల్ కత్తులు	1-0-0
కార్కులు తీయవది, చాకు అన్ని కలసివది	
(ప్రయాణీకుల కత్తులు పయోగకరము)	1-8-0
డి. బ్లెడు రోగర్సు చాకులు	1-0-0
సింగిల్ బ్లెడు చాకులు	0-6-0
డబ్బు కత్తులు	0-4-0
సింగిల్ బ్లెడు చాకులు (చిల్లరవల్లరక నులకు)	0-4-0

స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్స్ కంపెనీ,
962

లిమిటెడ్,
కంజీవరం.

మోసపోకుడు

తువ్వవట్టనీయకుండ చేయరంగులను తక్కువధరలకు కొని మానపోకుడు.
అట్లు తువ్వవట్టకుండ చేయనది యొక్కటియే.

వాయిలెస్ డవ్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సోల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పలకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వల్లికు పర్శువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—డి సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ ఇండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

రిపాలిటెడ్ నెం. 55 కి రు,

888

మదరాసు

వైకామోజుకా నోడనప్పడు ఈవ్రిటిక పేరుకూడ మదాహరింప నోరుచున్నాము

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss Treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural"—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by (next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Bata India.)

DR. BIER'S ERECTRUS JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Bier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost; always handy, a sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 12 (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet—it may mean New Life to you. Address to ERECTRUS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BIER'S ERECTRUS.

మా తేలుమందు అన్ని మందుల కంటే మిక్కిలి చురుకుగా పనిచేయును. వెల 0-8-0.

తేలు కాటుకలన అయిదుమలత గాని విశేష బాధ గలదు.

తేలు కాటుకలన పిమ్ము వెత్తునలో ప్రవేశించు.

మట్టిపాటి కొంచెము నందుచోసిన బాధ మాయమగును.

మందు చెడకుండ రబ్బరు బిల్ వాగల నీసాతో పోయబడినది.

అన్ని కోరికలను—డి. బి. బొంబాయి అండ్ మద్రాసు

వాస్తు శాస్త్రము, ఇంజనీరింగు నానాదేశముల, శిల్పరీతులు, కులూచారములు, వృత్తి వ్యాపారములు ఆనవరించి చాకలో చక్కని ఇట్లు, మేడలకట్టు ప్లానులు ఇవ్వగలము. పాఠశాలకు కొద్దిలో అందముగా మార్పుగలము. ప్లాన్ వెల ఇంటి కిమ్మరుమీద 1000-8 రు 2. చిల్లరసామానాలు, మిల్లు స్టోరులు ఫర్నిచరు అకుపసంధు భూల మిక్కిలు. తెన్ను నరకుధర చాకలో కట్టయిచేయగలము.

విద్యానిలయము, బందరు,
(1448) కంబ్రూట్ల, విమానక యెత్తులు.

ఇనుప వ్యాపారము

మా కద్ద నీళ్లనొట్టుము, మా స్త్రమగ్గు నెమెంటు కోల్ తాకు, అమెరికా గుండ్రపు కంటిలు, చట్టములు, కలాయి నుల్లుకంటిలు, మేకుపీప్పాలు, నోట్లనట్లు, కరుర్ నెవింగు మొదలైన సామానాలు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా ఉన్నవి. నెలలకు కాగితము వ్యాపారముగా.

అబ్దుల్ అలీ మహమ్మద్ అలీ కంపెనీ,
(1412) 18, నెంబుదాను పేట, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(984) ఈ ఆశూర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారిది, యోగ దృష్టి, మాస్త్రలాభము, ఇంగ్లిష్ ఇంద్రజాలము, మంత్ర శాస్త్రము, భూత వైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్ట పేక తమాషాలు, విశిష్టవిద్యనొదవియు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయలుచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, కీరముతో సమాధియగుట, కరీరములేని తలకాయచే ముటులాడించుట, భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్మదృక్పథముగా మేడకే చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. దీనివెల 4 రూ॥ 5. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, డి.ఎం. (గుంటూరుజిల్లా)

నోటీసు

ఎల్. మోతిరాం అందు సన్స్ చేసారీయ, గుత్తే దారులు తిరుమలగిరి శిల్పవాదగాన సమస్తవలకు తెలియజేయడం యేమనగా మా కిక్కిరాబాద మెండా దుకాణం గుమాస్తా అయిన పనువులూ లక్ష్మీ శ్రీరామణి 21 ఫిబ్రవరి 1919 సం॥ రోజున కొలువులోనుండి తీసివేసినాము గాన తెలిపేది
(1480)

ఎల్. మోతిరాం అందు సన్స్.

మోహినీతేలము:—శ్రీలుపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. మెదడుకలు రాలకుండును. శిల్పకళలు నునుపుజేయును. మనాపనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబుళ్ళపేట, మదరాసు